แผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570
องค์การสวนพฤกษศาสตร์

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การสวนพฤกษศาสตร์

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ฉบับทบทวนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เรียบเรียงโดย
ส่วนนโยบายและแผน สำนักบริหาร
กรกฎาคม 2567

แผนปฏิบัติการประจำปี 2566 – 2570
ฉบับทบทวนประจำปี 2567
ใช้ในปีงบประมาณ 2568

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรียบเรียงโดย

ส่วนนโยบายและแผน สำนักบริหาร

กรกฎาคม 2567

บทสรุปผู้บริหาร

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้มีการทบทวนและจัดทำแผนวิสาหกิจ ระยะที่ 2 เป็นแผนวิสาหกิจองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2566-2570 นำเสนอผ่านความเห็นชอบโดยคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570 ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ทรัพยากร และนโยบายการกำกับดูแล เพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนวิสาหกิจ โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนระดับต่างๆ และมีสาระสำคัญดังนี้

ความเชื่อมโยงแผนระดับต่างๆ โดยสรุปดังต่อไปนี้

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้ให้ความสำคัญและจัดทำความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ ลงไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีขององค์การฯ โดยมีการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และเป้าหมายตามกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช (GSPD) มาเป็นเป้าหมายการดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืน เชื่อมลงไปสู่การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนปฏิรูปประเทศ แผนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม BCG Model แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ และแผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ 20 ปี สู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายองค์กร ตามแผนภาพความเชื่อมโยง ดังนี้

<table>
<tr><th colspan="2">เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals : SDGs)</th><th colspan="2">เป้าหมายตามกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช
(Global Strategy of Plant conservation)</th></tr>
<tr><td colspan="4">ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</td></tr>
<tr><td colspan="2">ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</td></tr>
<tr><td colspan="2">- การรักษาความมั่นคงและผล ประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล</td><td>- สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม</td><td>- ให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติและขยายโอกาสสู่เวทีระดับโลก
- สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว</td></tr>
<tr><td colspan="4">แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</td></tr>
<tr><td colspan="2">ประเด็นที่ 18
การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
เป้าหมาย : สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน</td><td>ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว
เป้าหมาย : ความสามารถทาง การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้น</td><td>ประเด็นที่ 23
การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
เป้าหมาย : มูลค่าการลงทุนวิจัย และพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศเพิ่มขึ้น</td></tr>
<tr><td colspan="4">แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13</td></tr>
<tr><td>หมุดหมายที่ 2
เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน</td><td>หมุดหมายที่ 10
ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ</td><td>หมุดหมายที่ 11
ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</td><td>หมุดหมายที่ 12
ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</td></tr>
</table>

แผนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม					
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล	พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล	สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
BCG Model					
ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน แนวทางการดำเนินงานการยกระดับและเพิ่มมูลค่าของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสร้างและกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม					
แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ					
สาขาทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาท ภารกิจเชิงส่งเสริม					
กรอบภารกิจของสาขาทรัพยากรธรรมชาติ : พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ ควบคู่กับการอนุรักษ์และสร้างความตระหนักในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ให้แก่ชุมชนและประชาชน รวมถึงบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ					
แนวทางการพัฒนารัฐวิสาหกิจ ตามหมุดหมายตามแผนพัฒนาฉบับที่ 13					
หมุดหมายที่ 2 การท่องเที่ยว อ.ส.พ เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณค่าและยั่งยืน	**หมุดหมายที่ 10 เศรษฐกิจหมุนเวียน Carbon ต่ำ** อ.ส.พ. มุ่งเน้นการดำเนินงานมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และมุ่งเน้นการทำงานตามกรอบ BCG Model		**หมุดหมายที่ 12 กำลังคนสมรรถนะสูง** อ.ส.พ. เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและเป็นสถาบันวิชาการด้านพืช ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ถ่ายทอด และแหล่งอนุรักษ์ ศึกษาวิจัยด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ		
แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2579)					
ยุทธศาสตร์ที่ 1 อนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟู ส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน			**ยุทธศาสตร์ที่ 6** พัฒนากลไก ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและทันต่อการเปลี่ยนแปลง		
วิสัยทัศน์ : สวนพฤกษศาสตร์ระดับโลกเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน					
พันธกิจ : เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก ด้วยการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิด การศึกษาวิจัย และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์เพื่อการคงอยู่อย่างยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ					
ประเด็นยุทธศาสตร์					
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก (BGCI Standard)	**ยุทธศาสตร์ที่ 2** มุ่งสร้าง และพัฒนาการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิดด้วยมาตรฐานระดับโลก	**ยุทธศาสตร์ที่ 3** มุ่งการศึกษา วิจัย และสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	**ยุทธศาสตร์ที่ 4** สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคมและพาณิชย์	**ยุทธศาสตร์ที่ 5** พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ	

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ซึ่งเป็นเป้าหมาย และทิศทางของกิจการในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปี 2566-2570 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทรัพยากร และการกำกับดูแล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนระยะยาว หรือแผนวิสาหกิจขององค์กร ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจและแผนระดับประเทศ

VISION : สวนพฤกษศาสตร์ระดับโลกเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (The World Class Botanic Garden for sustainable future)				
Mission Statement 2566-2570 เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก ด้วยการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิด การศึกษาวิจัย และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์เพื่อการคงอยู่อย่างยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ To be the world class standard botanic garden through ex situ conservation,research and creative value-added for sustainability of biodiversity				
ค่านิยม (Core Value) = BGO **B :** Bold Professional : มุ่งเน้นความเป็นมืออาชีพ (Demonsrate High Performance/Respect each other/Demonstrate discipline of thought) **G :** Grow with Learning : เติบโตด้วยการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน **O :** Operate with Creativity : ปฏิบัติงานด้วยความคิดสร้างสรรค์				
ยุทธศาสตร์ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ 2566-2570				
SO1 **ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก (Goal : BGCI Standard)**	SO2 **มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก (Goal : Global Strategy for Plant Conservation)**	SO3 **มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (Goal : Biodiversity Research and Innovation)**	SO4 **สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์ (Goal : ผลตอบแทนเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม)**	SO5 **พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ**
เป้าหมายการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2566-2570				
พัฒนาองค์ประกอบสวนพฤกษศาสตร์ให้สามารถผ่านการรับรองมาตรฐาน ตาม BGCI Accreditation	ความสำเร็จต่อการตอบสนองเป้าหมาย GSPC (Global Strategy for Plant Conservation Target) เป้าหมาย 1,7,8	● มีองค์ความรู้ใหม่ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพจากงานวิจัยและพัฒนา	● อ.ส.พ. มีกำไรเชิงเศรษฐศาสตร์ มีรายได้ตามเป้าหมายและอัตราผลตอบแทนการลงทุนเป็นไปตามเป้าหมาย ● ประชาชนทั้งคนไทยและต่างประเทศให้ความสนใจเข้าเยี่ยมชม และมาใช้ประโยชน์จากสวนพฤกษศาสตร์ และมีความพึงพอใจต่อสวนพฤกษศาสตร์ระดับมากขึ้นไป ● ความสำเร็จของการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ รูปแบบใหม่	การบริหารจัดการองค์กร 8 ด้านมีประสิทธิภาพเทียบเท่ามาตรฐานภายใต้หลักเกณฑ์การประเมิน Core business Enablers

ตัวชี้วัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

- ผ่านการรับรองของ BGCI Accreditation ระดับ 3

66	67	68	69	70
ระดับ 1	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 2	ระดับ 3

- พื้นที่รวบรวม และอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก ไม้ใกล้สูญพันธุ์และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับการพัฒนา

66	67	68	69	70
5 แห่ง	5 แห่ง	7 แห่ง	7 แห่ง	7 แห่ง

- จำนวนชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และเสี่ยงต่อการคุกคามได้รับการอนุรักษ์รวบรวม และสำรองพันธุกรรม (สะสม) จาก 1800 ชนิด

66	67	68	69	70
30% (540)	35% (630)	40% (720)	45% (810)	55% (1000)

- จำนวนชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับฟื้นฟูและคืนถิ่น (สะสม)

66	67	68	69	70
67	83	101	119	137

- จำนวนฐานข้อมูลพืชเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

66	67	68	69	70
			1 ระบบ	เผยแพร่ Online ครบถ้วน

- จำนวนผลงานวิจัยด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ

66	67	68	69	70
4	4	4	4	4

- ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรชีวภาพที่ได้มาตราฐานสนับสนุนการเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น

69	70	66	67	68
1	1	1	1	1

- จำนวนตัวอย่างอ้างอิงทางพฤษศาสตร์เพิ่มขึ้น

69	70	66	67	68
5,000	5,000	5,000	5,000	5,000

- กำไรเชิงเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น (Economic Profit)

66	67	68	69	70
-10%	-10%	-5%	-5%	0%

- จำนวนรายได้จากการดำเนินงาน

66	67	68	69	70
40 ลบ.	45 ลบ.	50 ลบ.	68 ลบ.	81 ลบ.

- อัตราผลตอบแทนการลงทุนเชิงพาณิชย์ (ROI)

66	67	68	69	70
>20%	>20%	>40%	>40%	>80%

- อัตราผลตอบแทนการลงทุนเชิงพาณิชย์(SROI)

66	67	68	69	70
>100%	>100%	>100%	>100%	>100%

- จำนวนสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

66	67	68	69	70
2 แห่ง	2 แห่ง	3 แห่ง	3 แห่ง	3 แห่ง

- ความพึงพอใจของผู้เข้าเยี่ยมชม (Customer Centric)

66	67	68	69	70
			80%	80%

- ความสำเร็จในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ Botanic Academy

66	67	68	69	70
50%	60%	70%	80%	100%

- ระดับคะแนน Enablerไม่ต่ำกว่า

66	67	68	69	70
>2.5	>2.5	>3	>3	>3.5

- ได้รับการรับรองมาตรฐาน หรือรางวัลคุณภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร

66	67	68	69	70
1	1	1	1	1

- ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการประเมินระดับ HR Return on Investment มากกว่า 3 เท่าของ รายได้รวมต่อบุคคล (สัดส่วนคำนวณจาก ROI : SROI

66	67	68	69	70
1:1	1:1	1:2	1:2	1:3

ตารางความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการ
แผนปฏิบัติการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ 2566-2570

SO1 **ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก**	SO2 **มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก**	SO3 **มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**	SO4 **สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์**	SO5 **พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ**
Flagship 1 : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชมุ่งสู่ความยั่งยืน ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** F101 : สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืช ทั้งในและต่างประเทศ F102 : ส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืช F103 : พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรในทุกด้าน	**Flagship 2 : โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ฟื้นฟูพันธุ์พืชใกล้สูญพันธ์พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** F201 : เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ F202 : อนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และจัดการข้อมูลและตัวอย่างพืชสำรอง	**ผลผลิต 2 การอนุรักษ์ ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน ทางด้านพืชความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P201 : สำรวจรวบรวมข้อมูลทรัพยากรพันธุ์พืชและความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น P202 : เพาะขยายพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และสำรองพันธุกรรมพืช P203 : สนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์และสร้างองค์ความรู้ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ	**Flagship 6 : โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปีแผนบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว** P601 : โครงการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน P601 : โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม	**Flagship 8 : โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์สู่มาตรฐานการบริการสวนพฤกษศาสตร์สากล** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล** F801 : พัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์

SO1 **ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก**	SO2 **มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก**	SO3 **มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**	SO4 **สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์**	SO5 **พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ**
ผลผลิต 1 สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** ● **เงินนอกงบประมาณ** P101 : สร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น P102 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ P103 : ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน P104 : ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ P105 : บริหารจัดการและพัฒนาสมรรถนะองค์กรสู่มาตรฐาน	**Flagship 3 : โครงการฟื้นฟูคืนถิ่นพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์ พันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อคืนความสมดุลสู่ระบบนิเวศ** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P301 : เพาะขยายพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ P302 : ฟื้นฟูและคืนพันธุ์ไม้สู่ถิ่นกำเนิดแบบบูรณาการทุกภาคส่วน **Flagship 4 : โครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ตะวันตกและภาคใต้** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P401: ขยายขอบเขตการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิดให้ครอบคุมทั่วประเทศ	**Flagship 5 : โครงการส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** ● **งบประมาณ (สกสว.)** F501 : ศึกษาวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะด้านพืชและแมลงในประเทศไทย F502 : วิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจและสังคมของพันธุ์พืช F503 : วิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ความหลากหลายของพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของประเทศ	**Flagship 7** สร้างรายได้จากการประกอบกิจการ ● **เงินนอกงบประมาณ** BMC001 : ด้านการอนุรักษ์ BMC002 : ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ BMC003 : ด้านการท่องเที่ยวฯ BMC004 : ด้านการวิจัยและพัฒนา	

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 กำหนดให้รัฐวิสาหกิจจัดทำแผนวิสาหกิจที่มีกรอบระยะเวลาห้าปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของรัฐวิสาหกิจเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 (9) และมาตรา 25 แห่งประราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูและและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำแผนวิสาหกิจและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดให้รัฐวิสาหกิจจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ และแผนวิสาหกิจ นำเสนอคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับก่อนจัดส่งให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร) ภายใน 2 เดือนก่อนเริ่มปีบัญชีของรัฐวิสาหกิจ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้มีการทบทวนและจัดทำแผนวิสาหกิจในปี 2565 เพื่อจัดทำแผนระยะที่ 2 เป็นแผนวิสาหกิจองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2566-2570 นำเสนอผ่านความเห็นชอบโดยคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566-2570 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ทรัพยากร และนโยบายการกำกับดูแล เพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนวิสาหกิจต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร ก

คำนำ ซ

สารบัญ ฌ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป 1

1.1 ความเป็นมา 1

1.2 กฎหมายจัดตั้งองค์การสวนพฤษศาสตร์ 1

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง 1

1.4 อำนาจหน้าที่ 2

1.5 ประเภทกิจการ 3

1.6. ความหมายของสวนพฤกษศาสตร์ 3

1.7 พื้นที่ดำเนินงาน 3

1.8 ลักษณะเฉพาะทางธุรกิจ 3

1.9 องค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์ 6

1.10 บทบาทและหน้าที่ของสวนพฤกษศาสตร์ 8

1.11 โครงสร้าง ผู้บริหาร และอัตรากำลัง 9

ส่วนที่ 2 การดำเนินการในปัจจุบัน 11

2.1 ด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ (Conservation) 11

2.2 ผลการดำเนินงานด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ และสำรองพันธุกรรมพืช 12

2.3 ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัย และสร้างนวัตกรรมทางพฤกษศาสตร์ฯ 14

2.4 ผลการดำเนินงานด้านการเป็นแหล่งอ้างอิงและให้บริการทางวิชาการ 15

2.5 ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ (Education) 16

2.6 ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมภาพลักษณ์และการพัฒนาธุรกิจ 17

ส่วนที่ 3 แผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570 20

3.1 วัตถุประสงค์การจัดทำแผนปฏิบัติการ 20

3.2 ความสอดคล้องกับแผนและนโยบายประเทศ 20

3.3 ความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570 กับยุทธศาสตร์องค์การสวนพฤกษศาสตร์ 22

3.4 รายละเอียด แผนงาน /โครงการ สำคัญที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 26

SO1 : ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก 27

- โครงการสำคัญ F1 : เพิ่มประสิทธิภาพกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชมุ่งสู่ความยั่งยืน 28
- โครงการสำคัญ P1 : สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น 31

SO2 : มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก 34

- โครงการสำคัญ F2 : โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ ฟื้นฟูพันธุ์พืชใกล้สูญพันธ์ พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม 35
- โครงการสำคัญ F3 : โครงการฟื้นฟูคืนถิ่นพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์พันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อคืนความสมดุลสู่ระบบนิเวศ 37
- โครงการสำคัญ F4 : โครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันตกแลภาคใต้ 39

SO3 : มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (Goal : Biodiversity Research and Innovation) 42

- โครงการสำคัญ P2 : อนุรักษ์ ศึกษา วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน ทางด้านพืชความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น 43
- โครงการสำคัญ F5 : ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 45

SO4 : สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคมและพาณิชย์ (Goal : ผลตอบแทนเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม) 47

- โครงการสำคัญ F6 : โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์ 48
- โครงการสำคัญ F7 : สร้างรายได้จากการประกอบกิจการ 51

SO5 : พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ 53

- โครงการสำคัญ F8 : โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์สู่มาตรฐานการบริการสวนพฤกษศาสตร์สากล 54

ส่วนที่ 1
ข้อมูลทั่วไป

1.1 ความเป็นมา

ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยมีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล และวางนโยบายร่วมกับคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ให้องค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีความก้าวหน้าในระดับนานาชาติและให้ประเทศไทยมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้ระดับมาตรฐานสากล เพื่อสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์ และการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยของทรัพยากรพรรณพืชอันทรงคุณค่าของประเทศ

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ แต่เดิมรู้จักกันในนามของสวนพฤกษศาสตร์แม่สา นับว่าเป็นสวนพฤกษศาสตร์แห่งแรกของประเทศที่เป็นมาตรฐานสากล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิจัยและให้ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2537 องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้ชื่อสวนพฤกษศาสตร์ในภาคเหนือขององค์การฯ จังหวัดเชียงใหม่ว่า “สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์”

ภารกิจหลักของสวนพฤกษศาสตร์ คือ การทำหน้าที่รวบรวมพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ นำมาจัดปลูกขยายพันธุ์ โดยเฉพาะไม้ประจำถิ่น ไม้หายากและไม้ที่กำลังจะสูญพันธุ์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพืช รวมถึงทำหน้าที่เป็นศูนย์ศึกษาและค้นคว้าวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นสถานที่เผยแพร่ความสวยงามและคุณค่าของพรรณพฤกษชาติไทย ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงต้องการผลักดันให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์ในด้านการศึกษาวิจัยจากทรัพยากรด้านพืช ตลอดจนการเพิ่มนักวิทยาศาสตร์ชั้นสูงในสาขาพืชให้เพียงพอสำหรับการพัฒนาประเทศ มีงบประมาณสนับสนุนที่เหมาะสมและเพียงพอ ให้สอดคล้องต่อความต้องการขององค์กรในการสร้างความคล่องตัวในการดำเนินงาน รวมถึงมีนักวิชาการระดับสูงในหลายสาขามาปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ

ในปี พ.ศ.2545 รัฐบาลมีนโยบายในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยนำหน่วยงานราชการที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันไว้ในหน่วยงานเดียว องค์การสวนพฤกษศาสตร์จึงได้โอนย้ายจากสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีมาสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

1.2 กฎหมายจัดตั้งองค์การสวนพฤษศาสตร์

(1) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2535
(2) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2562

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการอนุรักษ์พรรณไม้หายาก และพรรณไม้ใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทยไว้ให้คงอยู่ โดยการเก็บรวบรวมพรรณไม้ไว้ในพื้นที่สวน

พฤกษศาสตร์ จัดแสดงและให้ความรู้กับประชาชน รวมทั้งการเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไป โดยการดำเนินงานที่ผ่านมาองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้พัฒนาพื้นที่จัดแสดงพรรณไม้อนุรักษ์พืชในพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่แหล่งชุ่มน้ำ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ วันที่ 7 เมษายน 2535 ให้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) รวบรวมพรรณไม้ต่าง ๆ เพื่อจัดปลูกเป็นหมวดหมู่

(2) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ข้อมูล เอกสาร สิ่งพิมพ์เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการพฤกษศาสตร์กับองค์การอื่น ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(3) ขยายพันธุ์ และอนุรักษ์พรรณไม้ของประเทศไทย

(4) ศึกษา ค้นคว้า ฝึกอบรม และวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืชรวมทั้งส่งเสริมและให้ความร่วมมือในกิจการดังกล่าวของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

(5) เป็นสถานศึกษาพรรณไม้ในสภาพธรรมชาติ ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับการสันทนาการพักผ่อนหย่อนใจ และให้ความรู้โดยเฉพาะทางด้านพฤกษศาสตร์

(6) ปลูกฝังและกล่อมเกลาจิตใจ รวมทั้งให้ความรู้แก่เยาวชน ให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

(7) นำเข้ามาในและส่งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายซึ่งของที่เกี่ยวกับกิจการพฤกษศาสตร์

(8) ประกอบกิจการพฤกษศาสตร์ รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกับกิจการพฤกษศาสตร์

1.4 อำนาจหน้าที่

ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 7 เมษายน 2535 มาตรา 7 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งจึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ไว้ ดังนี้

(1) ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินใด ๆ ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ตลอดทั้งรับทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้

(2) ว่าจ้างหรือรับจ้างทำกิจการที่เกี่ยวกับกิจการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

(3) ขายหรือแลกเปลี่ยนพรรณไม้หรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืช ตลอดจนทำการค้าและให้บริการเกี่ยวกับกิจการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

(4) กู้ ยืม ให้กู้ยืมหรือให้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือด้วยทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในกรณีที่เป็นการกู้ยืมเงินที่มีจำนวนเงินคราวละห้าล้านบาทขึ้นไปต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและกระทรวงการคลังก่อน

(5) ร่วมกิจการหรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือนิติบุคคลใด ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว

(6) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่างหรือนายหน้าเกี่ยวกับกิจการตามวัตถุประสงค์ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

1.5 ประเภทกิจการ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทส่งเสริม ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรพรรณพืชของประเทศไทย

1.6. ความหมายของสวนพฤกษศาสตร์

สวนพฤกษศาสตร์จัดเป็นสถาบันทางวิชาการ มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการรวมอยู่ด้วยกัน ที่เป็นลักษณะเด่น ได้แก่ การมีพรรณไม้หลากหลายนานาชนิด ทั้งพืชเดิมและพืชต่างถิ่นที่ทราบชื่อและที่มาแน่นอน นำมาจัดปลูกรวมกันอย่างเป็นระบบในพื้นที่ขนาดใหญ่ มีการให้ชื่อถูกต้องจัดเป็นศูนย์กลางทางวิชาการด้านพืช ทั้งการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ ศูนย์การวิจัยค้นคว้า ศูนย์พัฒนาบุคลากร ศูนย์รวมข้อมูลเอกสารอ้างอิงและสิ่งพิมพ์เผยแพร่ เป็นสถานที่ให้การศึกษาภาคสนามและพัฒนางานด้านพฤกษศาสตร์ตลอดจนให้การพักผ่อนหย่อนใจ ความสุนทรีย์และสันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป

1.7 พื้นที่ดำเนินงาน

ปัจจุบันองค์การสวนพฤกษศาสตร์มีสวนพฤกษศาสตร์ที่อยู่ในกำกับดูแลจำนวนหลายแห่ง ดังนี้

(1) สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 6,500 ไร่

(2) สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า พิษณุโลก ในพระราชดำริ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ดำเนินการ 1,380 ไร่

(3) สวนพฤกษศาสตร์ระยอง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พื้นที่ดำเนินการ 830 ไร่

(4) สวนพฤกษศาสตร์ขอนแก่น ณ พื้นที่บ้านทุ่งแค หมู่ 9 ตำบลเพ็กใหญ่ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ดำเนินการ 1 พื้นที่ประมาณ 75 ไร่ (ปัจจุบันรอการรับอนุญาตพื้นที่ให้ ณ ตำบลโนนทอง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น)

(5) สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่า สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย พื้นที่ดำเนินการ 340 ไร่

(6) สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันออก จังหวัดสุพรรณบุรี

(7) สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพังงา

(8) สวนพฤกษศาสตร์ภาคเหนือตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ศูนย์กล้วยไม้ป่าแห่งชาติ) อยู่ระหว่างการขอใช้พื้นที่

1.8 ลักษณะเฉพาะทางธุรกิจ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีภารกิจหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ด้านการสร้างองค์ความรู้ ประกอบด้วย

(1.1) งานด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ ต้องประกอบด้วยงานวิจัยพื้นฐาน งานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์ และงานวิจัยเพื่อการพัฒนา โดยผลงานศึกษาวิจัยนั้นต้องเผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อก่อให้เกิดการต่อยอดและการพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและ สังคมโดยรวม

(1.2) งานหอพรรณไม้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์โดยเฉพาะทางด้านอนุกรมวิธานและความหลากหลายทางชีวภาพของพืช มีการรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง โดยมีจำนวนชนิดพรรณไม้แห้งตัวอย่างพรรณไม้ดอง

(1.3) ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการทดลองด้านพฤกษศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น อนุกรมวิธาน พันธุศาสตร์ กายวิภาค สรีรวิทยา และนิเวศวิทยา รวมถึงสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พฤกษเคมี การปรับปรุงพันธุ์พืช เทคโนโลยีชีวภาพ และกีฏวิทยา เป็นต้น โดยต้องมีห้องปฏิบัติการพร้อมเครื่องมือที่ทันสมัย ตามประเภทและจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

(1.4) งานด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้ทรัพยากรคงอยู่อย่างยั่งยืน การสำรวจ เก็บรวบรวมขยายพันธุ์ไม้ โดยต้องมีจำนวนพืชหายากและพืชที่ถูกคุกคามรวบรวมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์ ในปัจจุบันได้ทำการรวบรวมพันธุ์พืชโดยยึดตามบัญชีพืชที่ถูกคุกคาม (Thailand Red Data: Plants, ONEP 2006)

(2) ด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย

การจัดการสวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden Management) มีพื้นที่จัดแสดงพรรณไม้ตามกลุ่มพืช เป็นศูนย์รวบรวมพรรณไม้นานาชนิด จัดปลูกรวบรวมพรรณไม้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการและความสวยงาม โดยจัดปลูกพืชเป็นหมวดหมู่ เป็นวงศ์ ตามหลักอนุกรมวิธานพืชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพธรรมชาติ มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพรรณไม้ รวมทั้งสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ พรรณไม้ที่รวบรวมมาต้องเป็นตัวแทนของพืชที่ใช้ศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ สำหรับพืชหายากและพืชที่ถูกคุกคามต่าง ๆ จะต้องรวบรวมสำหรับการอนุรักษ์นอกถิ่น โดยส่วนหนึ่งนำมาจัดแสดงเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน มีการรวบรวมพรรณไม้มีชีวิต (Living Collection) พร้อมทั้งข้อมูลต้นไม้ในเชิงวิชาการ จำนวนไม่น้อยกว่า 6,000 ชนิด จำนวน 20,000 รายการ จำนวนพรรณไม้หายากร้อยละ 60 ของบัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ที่ถูกคุกคาม (Thailand Red Data : Plants) ด้านพื้นที่จัดแสดงมีการจัดแสดงไม่น้อยกว่า 20 กลุ่ม/วงศ์ โดยพื้นที่จัดแสดงต้องมีการออกแบบวางผัง (Landscape) เพื่อให้มีความสวยงาม ดึงดูดผู้เยี่ยมชมให้เข้าไปในพื้นที่และได้รับความรู้ มีการแสดงป้ายชื่อต้นไม้ ป้ายข้อมูลวงศ์ ป้ายสื่อความหมาย มีการตรวจสอบต้นไม้ภายในพื้นที่วงศ์ มีระบบสาธารณูปโภคเพื่อดูแลพื้นที่ มีพื้นที่พักผ่อนและเจ้าหน้าที่ดูแล

(2.1) โรงเรือนเพาะชำ (Nursery) ที่จะผลิตพันธุ์ไม้เพื่อใช้ในการประดับ ตกแต่ง ปลูกเพิ่มเติมหรือทดแทนในพื้นที่ต่าง ๆ มีโรงเรือนสำหรับรวบรวมพรรณไม้ประจำถิ่นของแต่ละภาค รวมถึงการรวบรวมพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย เป็นสถานที่ทดลองเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการขยายพันธุ์และการอนุบาลพืช โดยเฉพาะพืชหายากและพืชที่ถูกคุกคามต่าง ๆ และโรงเรือนในโรงเรือนเพาะชำ เพื่อการรวบรวมเพาะขยายพันธุ์ หรือการอนุบาลพืชที่มีบัญชีหรือฐานข้อมูลพืชที่นำมาปลูกและเพาะขยายพันธุ์ มีการจัดระบบการเพาะขยายพันธุ์และการนำไปใช้ประโยชน์ทุกโรงเรือน

(2.2) ศูนย์ข้อมูลพืช (Plant Information Center) เพื่อให้มีแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพรรณไม้ทุกรูปแบบ การเก็บรักษา การเพาะขยายพันธุ์พืช เรือนเพาะชำ รูปภาพ ภาพวาด มีการจัดการข้อมูลเพื่อการให้บริการทางวิชาการตามหลักมาตรฐานสากล

(2.3) ห้องสมุด (Library) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ที่มีการจัดการและดำเนินงานตามหลักมาตรฐานสากล มีทั้งภาพและรายละเอียด เป็นห้องสมุดทางพฤกษศาสตร์ชั้นนำที่มีเอกสาร หนังสือครอบคลุมสาขาวิชาทางด้านพืช และโดยเฉพาะเอกสารทางด้านอนุกรมวิธานของภูมิภาค

(2.4) พิพิธภัณฑ์ มีการจัดแสดงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิวัฒนาการของธรรมชาติ ความหลาก หลายและองค์ความรู้ทางด้านพืช ตลอดจนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากพืช

(2.5) การให้ความรู้ (Education) เผยแพร่และฝึกอบรม เพื่อเปิดความรู้ไปสู่สาธารณชนเพื่อการพัฒนายิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต มีหลักสูตรการให้ความรู้ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ก่อนวัยเรียน ปฐม มัธยม อุดมศึกษา ประชาชน ผู้ด้อยโอกาส และนานาชาติ มีเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการเผยแพร่ไม่น้อยกว่าปีละ 10 เรื่อง

3) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(3.1) ด้านการบริหารจัดการองค์กร ต้องมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อจัดการงานในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านพฤกษศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ภูมิสถาปัตย์ และด้านอื่น ๆ ครบถ้วนเพื่อจัดการงานในสวนพฤกษศาสตร์ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอกับการดำเนินงาน มีการพัฒนาศักยภาพพนักงานให้มีความรู้ทักษะให้สูงขึ้นตลอดระยะเวลาการทำงาน เพื่อคุณภาพของงานที่ต้องปฏิบัติ มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานครบถ้วน เพื่อสนับสนุนการทำงาน มีระบบบริหารจัดการงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อก้าวอยู่ในระดับสากล และมีกระบวนการจัดการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

(3.2) ด้านการดูแลบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

มีความพร้อมเกี่ยวกับสถานที่ อาคารพื้นที่ทำการต่าง ๆ สำนักงาน อาคารสารนิเทศ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาคารเอนกประสงค์ อาคารจัดแสดง อาคารจำหน่ายสินค้า ห้องประชุมสัมมนา ห้องจัดนิทรรศการ ห้องเก็บของ ห้องน้ำ ที่จอดรถ รวมถึงบ้านพนักงาน ที่มีการดูแลการเจรจาในพื้นที่ การดูแลบำรุงรักษาซ่อมแซมและการจัดการด้านยานพาหนะ

ระบบความปลอดภัย มีมาตรการป้องกันภัยที่อาจเกิดกับอาคารสถานที่ บุคคลหรือทรัพย์สิน มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีระบบความปลอดภัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่มีการเลือกใช้เครื่องมือที่ถูกต้องเพื่อความปลอดภัย ป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น งานก่อสร้างมีการออกแบบและก่อสร้างที่มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย ไม่มีความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทั้งกับบุคลากรภายในและประชาชนทั่วไป มีการดูแลความปลอดภัยสำหรับผู้เข้าชมพื้นที่มีการดูแลระบบสัญจรภายในพื้นที่ให้มีความสะดวกปลอดภัย มีมาตรการป้องกันภัยจากไฟป่า ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากพืชพันธุ์ไม้ทั้งในพื้นที่และที่รวบรวมไว้

(3.3) ด้านการเผยแพร่ความรู้

มีศูนย์ฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้และสนับสนุนการดำเนินงานเชิงพาณิชย์ ส่วนนี้จะเป็นส่วนเชื่อมโยงงานสวนพฤกษศาสตร์ออกไปสู่สาธารณชน เป็นการเผยแพร่ความรู้ และเป็นส่วนเชื่อมงานทางด้านการศึกษากับสถาบันการศึกษา

มีศูนย์บริการข้อมูลทางวิชาการและมีโครงการเผยแพร่และฝึกอบรม เพื่อให้การศึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาในทุกระดับ รวมถึงแก่สาธารณชนทั่วไป

มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อการดำเนินโครงการศึกษาวิจัย การรวบรวมพรรณไม้และการเพิ่มศักยภาพของนักวิชาการ

(3.4) ด้านกิจกรรมเชิงพาณิชย์ มีกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อหารายได้ ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมดำเนินงานด้านพฤกษศาสตร์ มีการบริหารจัดการด้านรายได้ผ่านกิจกรรมบริการทางวิชาการ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การตลาดที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้สวนพฤกษศาสตร์มีรายได้ในการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน

1.9 องค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์

สวนพฤกษศาสตร์มีบทบาทหน้าที่หลายด้าน ทั้งการรวบรวมพรรณไม้ต่าง ๆ การศึกษาวิจัย การให้ความรู้ รวมทั้งการเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และพื้นที่สันทนาการ การตอบสนองบทบาทเหล่านั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ กัน เช่น สวนจัดแสดงพันธุ์ไม้ต่าง ๆ สวนเพื่อความสวยงาม พิพิธภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สถานที่สำหรับการอบรมให้ความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่สำหรับการบริหารจัดการสวนพฤกษศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จะทำให้สวนพฤกษศาสตร์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ และผู้คนนิยมเข้าค้นคว้าหาความรู้และพักผ่อนหย่อนใจ สวนพฤกษศาสตร์แต่ละแห่งอาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การก่อตั้งที่แตกต่างกัน รวมถึงบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกพื้นที่ออกเป็นกลุ่มตามบทบาทหน้าที่และการใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1) พื้นที่สำหรับสันทนาการ

(1.1) พื้นที่จัดแสดงเพื่อความสวยงามและลานกิจกรรม – เพื่อเป็นที่พักผ่อนแก่ผู้เยี่ยมชม และเป็นการดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาพักผ่อน และได้รับความรู้จากส่วนอื่น ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์ไปในโอกาสเดียวกัน

(1.2) พื้นที่บริการ – สวนพฤกษศาสตร์จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตั้งแต่ถนนทางเข้าทางรถยนต์ ทางเดินเท้า ร้านขายอาหาร/เครื่องดื่ม ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ลานจอดรถ ระบบรักษาความปลอดภัย ฯลฯ เพื่อความสะดวกของผู้เข้าเยี่ยมชม ป้ายเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้คนได้เรียนรู้เรื่องราวสำคัญของพื้นที่ และกระตุ้นให้ผู้มาเยี่ยมชมอยากรู้อยากคุ้นเคยกับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

2) พื้นที่สำหรับการให้ความรู้

(2.1) พื้นที่จัดแสดงพรรณไม้ตามกลุ่มพืช – สวนพฤกษศาสตร์เป็นศูนย์รวบรวมพรรณไม้นานาชนิด จึงต้องมีพื้นที่ขนาดใหญ่ปลูกรวบรวมพรรณไม้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการและความสวยงาม โดยจัดปลูกพืชเป็นหมวดหมู่ เป็นวงศ์ ตามหลักอนุกรมวิธานพืช เช่น วงศ์ไทร (Moraceae) วงศ์ขิง-ข่า (Zingiberaceae) กลุ่มพืชเมล็ดเปลือย (Naked-seed) เช่น สน (Pinaceae) ปรง (Cycadaceae) และพญาไม้ (Podocarpaceae) ปลูกเป็นกลุ่มตามลักษณะการเจริญเติบโต เช่น กลุ่มไม้เลื้อย ปลูกพืชผสมผสานตามลักษณะพื้นที่อาศัย เช่น สวนหิน และพืชน้ำ หรือปลูกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ เช่น พืชสมุนไพร พืชเส้นใย พืชน้ำมัน เป็นต้น โดยมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพรรณไม้ รวมทั้งสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ไว้ล่วงหน้า พรรณไม้ที่รวบรวมมาต้องเป็นตัวแทนของพืชที่ใช้ศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ พืชหายากและพืชที่ถูกคุกคามต่าง ๆ จะต้องรวบรวมสำหรับการอนุรักษ์นอกถิ่น โดยส่วนหนึ่งจะนำมาจัดแสดงเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรพืช ซึ่งจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีเป็นพิเศษ พืชต่าง ๆ ที่นำมาปลูกต้องมีการวางแผนที่ดีเพื่อการณ์ต่อไปในอนาคต การรวบรวมพืชตามระบบอนุกรมวิธานและตามลักษณะภูมิประเทศ มีคุณค่าสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบและการทำวิจัยทางด้านอนุกรมวิธาน รวมถึงการจัดระบบการจัดการพื้นที่ และป้ายสื่อความหมาย

(2.2) พื้นที่จัดนิทรรศการ/ประชุม/อบรม - นิทรรศการเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้คนได้เรียนรู้เรื่องราวสำคัญของพื้นที่นั้น มักไม่ให้รายละเอียดลึกซึ้งมากนัก แต่กระตุ้นให้ผู้มาเยี่ยมชมอยากรู้อยากคุ้นเคยกับพื้นที่มากยิ่งขึ้น ควรเลือกประเภทสื่อที่สนองความต้องการของผู้มาเยี่ยมชมได้ดีที่สุดของแต่ละพื้นที่เป็นกรณีไป จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนการพัฒนาสื่อของแต่ละพื้นที่เป็นการเฉพาะ สำหรับการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา เป็นการให้ความรู้เชิงลึก ให้ข้อมูลมาก จำนวนผู้รับความรู้จะน้อยและใช้งบประมาณสูง แต่มีความจำเป็นโดยเฉพาะการให้ความรู้กับครู อาจารย์ หรือผู้นำชุมชน ที่สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อไป กิจกรรมการประชุม/อบรม/สัมมนามักจัดในอาคาร ซึ่งต้องมีความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดกิจกรรม

เช่น เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์และเครื่องเสียง เป็นต้น รวมถึงพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร ที่พักผ่อนนอกห้องประชุม และห้องสุขา

(2.3) ห้องสมุด ศูนย์ข้อมูล และศูนย์สารนิเทศ - สวนพฤกษศาสตร์ นอกจากจะเป็นแหล่งรวบรวมแล้ว ยังเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้แก่ประชาชนอีกด้วย ชุดภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และหนังสือประเภทต่าง ๆ ให้ความรู้ลึกลงในรายละเอียดแก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ดี ดังนั้น สวนพฤกษศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีห้องสมุด รวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช ส่วนศูนย์ข้อมูลเป็นการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ สืบค้นได้ง่าย และเข้าถึงสะดวก รวมถึงการสืบค้นบนอินเตอร์เน็ตด้วย ศูนย์สารนิเทศ จะเป็นด่านแรกสำหรับการติดต่อกับสวนพฤกษศาสตร์ เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนทั่วไป

3) พื้นที่สำหรับการศึกษา วิจัย และสร้างองค์ความรู้

(3.1) หอพรรณไม้/พิพิธภัณฑ์แมลง - เป็นศูนย์รวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง (Herbarium Specimen) และตัวอย่างแมลงสำหรับการศึกษาด้านอนุกรมวิธานโดยเปิดโอกาสให้นักวิชาการทั้งในและนอกประเทศ ได้มีโอกาสมาใช้ประโยชน์ ตัวอย่างอ้างอิงทั้งหมดจะเก็บรวบรวมมาจากทั่วประเทศ รวมถึงจากต่างประเทศบางส่วน เก็บไว้ในอาคารที่มีระบบการจัดการที่ดี รองรับควบคุมความชื้นและอุณหภูมิได้ เพื่อรักษาตัวอย่างให้เสื่อมสภาพช้าที่สุด และมีระบบการป้องกันกำจัดแมลงและเชื้อราที่เหมาะสม ตัวอย่างจะถูกจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ ตามลำดับชั้น เพื่อให้ผู้ที่จะทำการศึกษาสามารถศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและตลอดเวลา โดยมีเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาไว้ให้ด้วย เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องจุลทรรศน์ และเครื่องช่วยวาดรูป เป็นต้น

(3.2) ห้องปฏิบัติการ - สวนพฤกษศาสตร์ที่สมบูรณ์และได้มาตรฐานสากล จะต้องมีห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย เพื่อให้นักวิจัยได้ใช้ทดลองด้านพฤกษศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่ควรจะครอบคลุมสาขาวิชาการทางพฤกษศาสตร์ เช่น อนุกรมวิธาน พันธุศาสตร์ กายวิภาค สรีรวิทยา และนิเวศวิทยา รวมถึงสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พฤกษเคมี การปรับปรุงพันธุ์พืช เทคโนโลยีชีวภาพ และกีฏวิทยา เป็นต้น รวมถึงต้องมีอาคารที่พักรับรองสำหรับนักวิจัยที่ต้องการศึกษาวิจัยในสวนพฤกษศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญที่มาให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ

(3.3) พื้นที่ป่าธรรมชาติ - มีการสำรวจพรรณไม้และทำแผนที่ รวมทั้งความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งต้องดำเนินการในระยาว มีการศึกษาวิจัยด้านต่าง ๆ การสร้างแปลงศึกษาถาวรเพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับการวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อใช้วางแผน สามารถใช้เป็นห้องปฏิบัติการธรรมชาติ การมีระบบฐานข้อมูลพรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์ จะทำให้ทราบจำนวนชนิดและจำนวนต้นไม้ทั้งหมด เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร พื้นที่ และงบประมาณ เพื่อการบำรุงรักษา ดูแล ขยายพันธุ์ และปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้มีความสวยงามอยู่ตลอดเวลา

4) พื้นที่สำหรับบริหารจัดการสวนพฤกษศาสตร์

(4.1) สำนักงาน – เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสวน ซึ่งปฏิบัติงานตามภารกิจต่าง ๆ ทั้งงานด้านบริหาร งานด้านธุรการ งานด้านวิชาการ หรือด้านปฏิบัติการ ทั้งกลุ่มสายงานหลัก สายงานที่ปรึกษา และสายงานสนับสนุน

(4.2) เรือนเพาะชำ – เป็นส่วนสำคัญของสวนพฤกษศาสตร์ ที่จะผลิตพันธุ์ไม้เพื่อใช้ในการประดับตกแต่ง ปลูกเพิ่มเติม ทดแทน ในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการรวบรวมพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย เป็นสถานที่ทดลองเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการขยายพันธุ์และการอนุบาลพืช โดยเฉพาะพืชหายากและพืชที่ถูกคุกคาม

ต่าง ๆ นอกจากนี้ เรือนเพาะชำยังเป็นส่วนสำคัญในการเก็บรักษาต้นพันธุ์และปลูกพืชเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยทางพฤกษศาสตร์ สาขาต่าง ๆ

1.10 บทบาทและหน้าที่ของสวนพฤกษศาสตร์

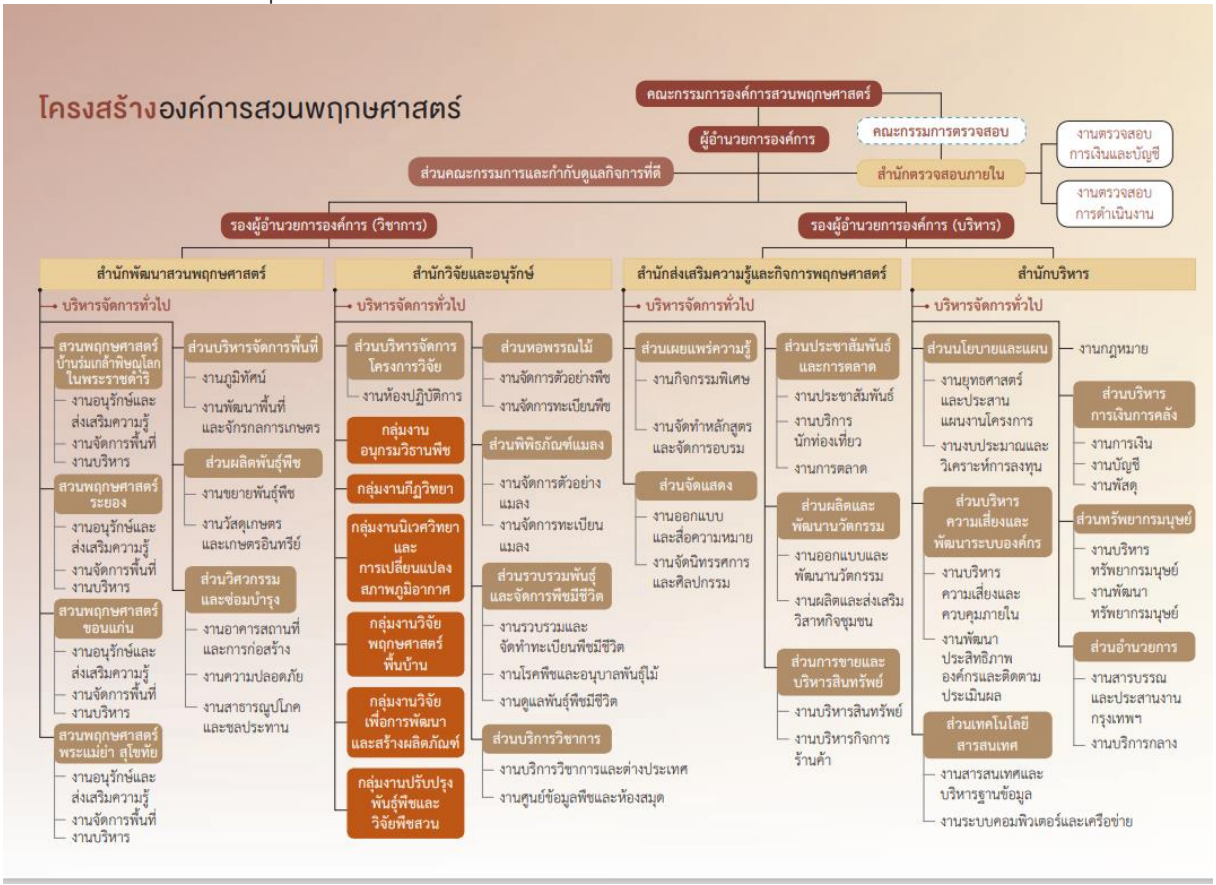
สวนพฤกษศาสตร์จัดเป็นสถาบันทางวิชาการด้านพืช ที่มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการรวมอยู่ด้วยกัน ที่เป็นลักษณะเด่น ได้แก่ การปลูกรวบรวมพรรณไม้หลากหลายชนิด ซึ่งสวนพฤกษศาสตร์เป็นศูนย์กลางทางวิชาการด้านพืช ที่มีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ ศูนย์พัฒนาบุคลากร ศูนย์รวมข้อมูล เอกสารอ้างอิง สิ่งพิมพ์เผยแพร่ ศูนย์การวิจัยค้นคว้า สถานศึกษาภาคสนามและพัฒนางานด้านพฤกษศาสตร์ ตลอดจนให้การพักผ่อนหย่อนใจ ความสุนทรีย์และสันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป

นอกจากการเป็นศูนย์รวมพรรณพืชนานาชนิดที่มีการจัดปลูกไว้อย่างมีระบบและเสริมด้วยการตกแต่งภูมิทัศน์แล้ว สวนพฤกษศาสตร์ที่แท้จริงยังต้องประกอบด้วยนักพฤกษศาสตร์ กิจกรรมและส่วนสนับสนุนงานวิชาการด้านพืชที่เกี่ยวข้อง อาทิ การให้ความรู้ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาค้นคว้าวิจัยการรวบรวมและถ่ายทอดข้อมูล การผลิตสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ฯลฯ เพื่อให้เป็นแหล่งสรรพความรู้ทางวิชาการด้านพืชที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นสวนพฤกษศาสตร์ยังประกอบด้วยส่วนอื่น อาทิ ที่ทำการ ศูนย์สารนิเทศ หอพรรณไม้ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ ศูนย์วิจัยและปฏิบัติการ ศูนย์ฝึกอบรม โรงเรือนเพาะชำและอนุบาลพืช ห้องสมุดทางพฤกษศาสตร์ ศูนย์รวมข้อมูลพืช สวนรุกขชาติ เส้นทางเดินเท้าชมธรรมชาติ ระบบรักษาความสะอาดและความปลอดภัย ร้านขายของที่ระลึก และวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชมอีกด้วย

1.11 โครงสร้าง ผู้บริหาร และอัตรากำลัง

1) โครงสร้างองค์กร (ตามข้อบังคับองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน พ.ศ. 2560 ประกาศ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2560) ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ผังโครงสร้างองค์กร

2) ผู้บริหารองค์การสวนพฤกษศาสตร์

(1) ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์
(2) รองผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร)
(3) รองผู้อำนวยการ (ฝ่ายวิชาการ)
(4) ผู้อำนวยการสำนักบริหาร
(5) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความรู้และกิจการพฤกษศาสตร์
(6) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและอนุรักษ์
(7) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์

3) อัตรากำลัง

ประเภท	อัตราที่ได้รับจัดสรร (ราย)	ร้อยละ	อัตราที่บรรจุ/จัดจ้าง (ราย)
- พนักงาน	149	41.97	140
- ลูกจ้างประจำ	6	1.69	6
- ลูกจ้างชั่วคราว	200	56.34	193
รวม	**355**	**100**	69

ส่วนที่ 2
การดำเนินการในปัจจุบัน

การดำเนินการในปัจจุบัน องค์การฯ มีการดำเนินการในแต่ละภารกิจขององค์กรด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ (Conservation)

- **พัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ขององค์การฯ จำนวน 5 แห่ง** ให้เป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ไม้นอกถิ่นที่อยู่อาศัยของประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้ประชาชนในภูมิภาคได้ศึกษาเรียนรู้
  - *สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่* มุ่งเน้นเป็นแหล่งอนุรักษ์ พืชวงศ์กล้วยไม้ ขิง-ข่า พืชหินปูนพืชสมุนไพร พืชทนแล้ง พืชกินแมลง พืชน้ำ
  - *สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า ในพระราชดำริ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก* มุ่งเน้นเป็นแหล่งอนุรักษ์พืชที่มีการกระจายพันธุ์ในพื้นที่สูง ได้แก่ พืชวงศ์ก่อ มณฑาและกุหลาบพันปี
  - *สวนพฤกษศาสตร์ระยอง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง* มุ่งเน้นให้เป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์พืชชุ่มน้ำ การใช้ประโยชน์พืชจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวบรวมพืชหายากที่สำคัญของภาคตะวันออก
  - *สวนพฤกษศาสตร์ขอนแก่น อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น* มุ่งเน้นให้เป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์พืชสมุนไพรอีสาน การใช้ประโยชน์พืชจากภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคอีสาน พืชนิเวศเขาหินทราย และรวบรวมพืชหายากที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - *สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ยา สุโขทัย จ.สุโขทัย* มุ่งเน้นการรวบรวมพืชในวัฒนธรรมสุโขทัย โดยเฉพาะบัว และการใช้ประโยชน์พืชตามภูมิปัญญา
- **โครงการเตรียมจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ให้ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค ปี 2563 – 2564** อ.ส.พ. ดำเนินการศึกษา สำรวจ พื้นที่ ที่มีความเหมาะสม จัดตั้งเป็นสวนพฤกษศาสตร์ประจำภูมิภาค เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืชนอกถิ่นกำเนิด และสำรองพันธุกรรมพืชของประเทศ จำนวน 4 แห่ง โดยในปี 2564 ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่แล้ว 2 แห่ง

  : **พื้นที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ จำนวน 2 แห่ง** (อยู่ระหว่างการจัดทำแผนและผังแม่บทการพัฒนา)

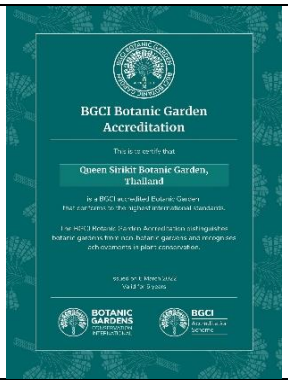
  1) *สวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันตก ณ ตำบลจระเข้สามพัน อำเภออู่ทอง จังหวัด*
  2) *สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพังงา ตำบลนบปลิง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา*

  : **พื้นที่อยู่ระหว่างรอรับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ จำนวน 2 แห่ง**

  1) *สวนพฤกษศาสตร์ภาคเหนือตอนบน (โครงการรวบรวมกล้วยไม้ป่า) ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน*
  2) *สวนพฤกษศาสตร์ขอนแก่น ตำบลโนนทอง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น*

2.2 ผลการดำเนินงานด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ และสำรองพันธุกรรมพืช

- สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ ระดับที่ 2 จาก BGCI : Botanic Garden Conservation International ซึ่งเป็นเครือข่ายการอนุรักษ์พันธุ์พืชที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีสถาบันที่เป็นสมาชิกกว่า 800 แห่ง จากทั่วโลก มากกว่า 100 ประเทศ โดยมีบทบาทหนึ่งคือ ให้การรับรองให้กับ สวนพฤกษศาสตร์ ที่ต้องการขอรับรองมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากล โดยให้การรับรองมาตรฐานใน 3 ระดับ ประกอบด้วย

ระดับที่ 1 BGCI Botanic Garden Accreditation (BGA) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ผ่านการรับรองมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ที่มีการดำเนินงานตามมาตรฐานระดับสากล เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2565 ปัจจุบันมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้การรับรองแล้วจำนวน 62 แห่ง	
ระดับที่ 2 BGCI Conservation Practitioner Accreditation (CPA) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ผ่านการรับรองมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ที่มีการดำเนินงานมุ่งเน้นการอนุรักษ์พันธุ์พืชทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2566 ปัจจุบันมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้การรับรองแล้วจำนวน 17 แห่ง	
ระดับที่ 3 **BGCI Advanced Conservation Practitioner Accreditation (ACPA)** เป็นการรับรองสวนพฤกษศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ขั้นสูง โดยเป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่มีมาตรฐาน และสามารถบรรลุผลเป้าหมาย รวมทั้งสนับสนุนด้านการอนุรักษ์ พันธุ์พืชได้ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก ปัจจุบันมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้การรับรองมาตรฐานจำนวน 16 แห่ง โดยสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์มีเป้าหมายให้ได้การรับรองภายในปี พ.ศ. 2568	**อยู่ระหว่าง การเตรียมการยื่นขอ**

- **รวบรวมพรรณไม้ต่างๆ จำนวน 17,501 หมายเลข จำแนกเป็น 226 วงศ์ 1,389 สกุล 5,278 ชนิด และจัดปลูกเป็นหมวดหมู่ ภายในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จำนวน 44 กลุ่ม ประกอบด้วย**
    1) พืชตามกลุ่มอนุกรมวิธาน จำนวน 18 วงศ์ อาทิ วงศ์ปาล์ม วงศ์ไทร วงศ์ ราชพฤกษ์ วงศ์สน วงศ์กล้วย วงศ์อบเชย วงศ์ขิง-ข่า เป็นต้น
    2) กลุ่มพืชตามระบบนิเวศหรือตามแหล่งที่อยู่อาศัย จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรือนเขาหินปูน โรงเรือนควบคุมอุณหภูมิ โรงเรือนพืชทนแล้ง โรงเรือนป่าดิบชื้น โรงเรือนไม้น้ำ โรงเรือนกระบองเพชรและพืชอวบน้ำ และสวนหิน
    3) กลุ่มพืชตามคุณสมบัติพืช จำนวน 12 กลุ่ม อาทิ แปลงรวบรวมไม้ดอกขาว แปลงรวบรวมพันธุ์พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน สวนสมุนไพร แปลงรวบรวมไม้หายาก โรงเรือนรวบรวมพืชกินแมลง เป็นต้น
    4) กลุ่มพืชตามลักษณะวิสัย จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรือนรวบรวมไม้ต้น และ สวนวัลยชาติ
    5) กลุ่มพืชตามพื้นที่/เส้นทาง จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ พื้นที่โดยรอบกลุ่มอาคารเรือนกระจก พื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนา ไม้ต้นริมถนน เส้นทางศึกษาธรรมชาติกระสุนพระอินทร์ และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติสวนรุกชาติ

1. **รวบรวมชนิดพันธุ์พืชในรูปแบบการรวบรวมพันธุ์ไม้มีชีวิต (Living Collection) ไว้ในสวนพฤกษศาสตร์สังกัดขององค์การฯ เพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย และสนับสนุนการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยเน้น พันธุ์ไม้ที่สำคัญ 4 กลุ่ม ประกอบด้วย**
    1) พืชวงศ์กล้วยไม้ จำนวน 662 ชนิด (เป็นกล้วยไม้หายากเสี่ยงสูญพันธุ์ 152 ชนิด)
    2) พืชวงศ์ขิงข่า จำนวน 326 ชนิด (เป็นกล้วยไม้หายากเสี่ยงสูญพันธุ์ 35 ชนิด)
    3) พืชหายาก เสี่ยงสูญพันธุ์วงศ์อื่น จำนวน 614 ชนิด
    4) พืชสมุนไพร จำนวน 641 ชนิด

5) อนุรักษ์พันธุกรรมพืชในสภาพปลอดเชื้อ (*in vitro* collection) รวมทั้งสิ้น 516 ชนิด

1) พืชกลุ่มกล้วยไม้ (Orchidaceae) จำนวน 371 ชนิด ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นชนิดพันธุ์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หรือถูกคุกคามของไทยจำนวน 83 ชนิด
2) พืชกลุ่มขิงข่า (Zingiberaceae) จำนวน 100 ชนิด ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นชนิดพันธุ์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หรือถูกคุกคามของไทย จำนวน 22 ชนิด
3) พืชหายาก เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์วงศ์อื่น จำนวน 45 ชนิด

- **ดำเนินการขยายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อเตรียมพร้อมในการคืนถิ่นฟื้นฟูประชากรพันธุ์ไม้**

ดำเนินการศึกษาเทคนิคการเพาะขยายพันธุ์พันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยากโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และนำเทคนิคด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมาสนับสนุนการเพาะขยายพันธุ์พันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยาก และมีสถานะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ จำนวน 115 ชนิด

- **การนำพันธุ์ไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์กลับคืนถิ่นอย่างยั่งยืนร่วมกับเครือข่ายชุมชน**

  ดำเนินการโปรแกรมคืนถิ่นฟื้นฟูประชากรของพันธุ์ไม้ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น สะสมจำนวน 69 ชนิด

2.3 ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัย และสร้างนวัตกรรมทางพฤกษศาสตร์ฯ

- **ดำเนินการสำรวจ รวบรวม และจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้งสำหรับเป็นข้อมูลอ้างอิงเพื่อการศึกษาวิจัยทางพฤกษศาสตร์** รวมทั้งหมด จำนวน 135,863 หมายเลข คิดเป็นจำนวนชนิดทั้งหมด 14,871 ชนิด เป็นจำนวนชนิดพรรณไม้ไทย 10,141 ชนิด (295 วงศ์ และ 2,363 สกุล) คิดเป็น ร้อยละ 92.19 ของพันธุ์ไม้ในประเทศไทย (10,141*100/11,000) และตัวอย่างอื่นๆ (สาหร่าย เห็ดรา ไลเคน) จำนวน 6,978 หมายเลข คิดเป็นจำนวนชนิดทั้งหมด 326 ชนิด
- **ดำเนินโครงการศึกษา วิจัย สำรวจ รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงในประเทศไทย สำหรับเป็นข้อมูลอ้างอิงเพื่อการศึกษาวิจัย โดยรวบรวมตัวอย่างไว้ในพิพิธภัณฑ์แมลงทั้งหมด** จำนวน 174,092 หมายเลข คิดเป็นจำนวนชนิดทั้งหมด 2,059 ชนิด ประกอบด้วยตัวอย่างแมลงต้นแบบแรก (Holotype) จำนวน 560 ตัวอย่าง และตัวอย่างแมลงต้นแบบ (Paratype) จำนวน 3,284 ตัวอย่าง ตัวอย่างต้นแบบรอง (Allotype) จำนวน 5 ตัวอย่าง
- **การศึกษาทางอนุกรมวิธานพืชโดยคณะนักพฤกษศาสตร์ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์** จำนวนทั้งสิ้น 138 หน่วยอนุกรมวิธาน ประกอบด้วย พืชรายงานใหม่ของประเทศไทย (new record for Thailand) 35 ชนิด พืชชนิดใหม่ของโลก (new species) 90 ชนิด และชนิดย่อยใหม่ของโลก (new subspecies) 3 ชนิดย่อย ในจำนวนนี้เป็นพืชสกุลใหม่ของโลก (new genus) 2 สกุล และเป็นสกุลที่ไม่เคยมีรายงานในประเทศไทยมาก่อน (new genus record) 5 สกุลพืชชนิดย่อยใหม่ที่ไม่เคยมีรายงานในไทยมาก่อน (New Sub Species Record) 3 ชนิด
- **สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านพฤกษศาสตร์และความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกับหน่วยงานทั้งภายใน และต่างประเทศ โดยจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ** ในปี 66 จำนวน 1 ฉบับ รวมทั้งหมดจำนวน 62 ฉบับ เป็นหน่วยงานภายในประเทศ จำนวน 47 ฉบับ และหน่วยงานต่างประเทศ จำนวน 15 ฉบับ
- **พัฒนาเครื่องดื่มจากพันธุ์พืชพื้นเมืองของไทยเพื่อนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์** โดยในปี 66 ดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกับบริษัท TCFF พัฒนากลิ่นจากดอกเดหลีใบกล้วย หรือ Peace lily (*Spathiphyllum cannifolium*) โดยใช้ floral notes จากดอกมะลิและเปลือกส้ม และร่วมกับบริษัท Tea Gallery Group พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชาเขียวกลิ่นดอกมะลิและเปลือกส้ม จัดจำหน่ายในร้านขายสินค้าและผลิตภัณฑ์องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (Botanigar Shop) ในราคากล่องละ 290 บาท บรรจุ 20 ซอง

- **ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ** ดำเนินการเผยแพร่ผลงานศึกษาวิจัยในหนังสือวิชาการ ที่เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 23 บทความ เป็นบทความด้านพืช จำนวน 20 บทความ และด้านแมลง จำนวน 3 บทความ ในปีงบประมาณ 2567 จำนวน 20 บทความ เป็นบทความด้านพืช 19 บทความ และด้านแมลง จำนวน 1 บทความ
- **ด้านการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ**

- นำเสนอผลงานแบบปากเปล่า (Oral Presentation) ในงานประชุมวิชาการกล้วยไม้โลก ครั้งที่ 23 (The 23rd World Orchid Conference; WOC 2024) ระหว่างวันที่ 25-28 กุมภาพันธ์ 2567 ณ The International Conference Centre (ICC) Tainan ณ เมืองไถหนาน สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)
- นำเสนอผลงานแบบปากเปล่า (Oral Presentation) และแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ในการประชุมสวนพฤกษศาสตร์โลก ครั้งที่ 8 (8th Global Botanic Gardens Congress) ระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2567ณ ศูนย์ประชุมและนิทรรศการ Suntec สาธารณรัฐสิงคโปร์

2.4 ผลการดำเนินงานด้านการเป็นแหล่งอ้างอิงและให้บริการทางวิชาการ

- **หอพรรณไม้สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์** รวบรวมและเก็บรักษาตัวอย่างพืช (Collection of botanical specimens) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางด้านพฤกษศาสตร์และตัวอย่างอ้างอิงที่สำคัญในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้บริการทางวิชาการ ประกอบด้วย การเข้าศึกษาตัวอย่างพรรณไม้ 218 ครั้ง 471 คน บริการให้ยืมตัวอย่างพรรณไม้แห้งเพื่อการวิจัย 28 ครั้ง 1,304 หมายเลข การศึกษาดูงานด้านการจัดการตัวอย่างพรรณไม้ 103 ครั้ง 3,321 คน การรับตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงเพื่องานวิจัย 86 ครั้ง 2,193 หมายเลข รวมผู้เข้าใช้งานจำนวน 3,792 คน จากหน่วยงานในประเทศ 140 หน่วยงาน และต่างประเทศ 31 หน่วยงาน
- **พิพิธภัณฑ์แมลง** รวบรวมตัวอย่างแมลง เพื่อเป็นตัวอย่างอ้างอิงที่สำคัญในการศึกษาวิจัยด้านกีฏวิทยาของประเทศ โดยให้บริการทางวิชาการหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาศึกษาตัวอย่างแมลงเพื่อการวิจัย จำนวน 7 ครั้ง การศึกษาดูงานด้านการจัดการตัวอย่างแมลง จำนวน 12 ครั้ง รวมผู้เข้าใช้งานจำนวน 244 คน จากหน่วยงานในประเทศ 18 หน่วยงาน และต่างประเทศ 5 หน่วยงาน
- **ห้องสมุดสง่า สรรพศรี** ได้รวบรวมหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางพฤกษศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อาทิ Flora, Journal of Botany จากนานาประเทศ โดยนำมาจัดหมวดหมู่ด้วยระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (LC) เพื่อให้บริการแก่ผู้ที่สนใจ โดยปัจจุบัน มีสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้บริการ จำนวน 16,795 รายการ แบ่งเป็น หนังสือวิชาการ 11,419 รายการ หนังสือ ดร.สง่า 2,036 รายการ วารสารวิชาการ 33 หัวเรื่อง 3,340 ฉบับ พร้อมทั้งให้บริการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของฐานข้อมูลห้องสมุด สง่า สรรพศรี http://qsbg.org/database/asp.net/library1/ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น
- **การอนุญาตเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ องค์การสวนพฤกษศาสตร์** องค์การฯ ได้พิจารณาอนุญาตการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางด้านวิชาการ และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพาณิชย์ ให้กับหน่วยงานในประเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คำขอ โดยเป็นหน่วยงานในประเทศ 38 หน่วยงาน หน่วยงานต่างประเทศ 3 หน่วยงาน
- จัดพิมพ์หนังสือวิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลพันธุ์พืชที่ได้จากการศึกษาวิจัย ในปี 2563-2567 จำนวน 12 รายการ ดังนี้
  - วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562
  - วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 12 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563
  - วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563
  - วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564
  - วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2564

- วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565
- วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 14 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2565
- วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566
- วารสารพฤกษศาสตร์ไทยปี 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566
- ความหลากหลายของพืชในแขวงพงสาลี
- การใช้ประโยชน์พืชวงศ์ขิงในประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)
- พืชวงศ์ขิงในสวนพฤกษศาสตร์
- กล้วยไม้ไทย เทิดไท้พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) พืชถิ่นเดียวในระบบนิเวศเขาหินปูนภาคเหนือของไทย
- หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ความหลากหลายและการอนุรักษ์กล้วยไม้สกุลหวายในภาคเหนือของประเทศไทย

- **เผยแพร่ข้อมูลพันธุ์พืชที่มีความครบถ้วนของข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์องค์การฯ** ประกอบด้วย ฐานข้อมูลหนังสือพรรณไม้ 720 ชนิด ฐานข้อมูลกล้วยไม้ 549 ชนิด ฐานข้อมูลพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน 959 ชนิด ฐานข้อมูลพรรณไม้มีชีวิต 32,547 รายการ 222 วงศ์ 1,469 สกุล 5,144 ชนิด ฐานข้อมูลพรรณไม้แห้ง 140,827 รายการ 15,090 ชนิด (ปัจจุบันได้เผยแพร่ข้อมูลรูปภาพตัวอย่างพรรณไม้แห้งเพื่อการศึกษาวิจัยค้นคว้าในรูปแบบออนไลน์ (e-herbarium) 7,470 ชนิด) และฐานข้อมูลแมลง 59,185 รายการ 238 วงศ์ 219 สกุล 437 ชนิด

2.5 ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ (Education)

- **ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน** เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านการจัดฝึกอบรม 3 หลักสูตร จำนวน 6 ครั้ง อบรมเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพืช 1 ครั้ง รวมผู้ได้รับความรู้จำนวน 692 คน
  - หลักสูตรอบรม การดำรงชีวิตของพืชและสิ่งแวดล้อม 50 คน

  - หลักสูตรอบรม ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม 35 คน
  - หลักสูตรอบรม เทคนิคการเก็บรักษาตัวอย่างพรรณไม้ จำนวน 2 ครั้ง รวม 100 คน (อยู่ระหว่างดำเนินการจัดอบรม)
  - หลักสูตรอบรม อนุกรมวิธานพืช จำนวน 2 ครั้ง รวม 40 คน (อยู่ระหว่างดำเนินการจัดอบรม)
  - การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
    - การอบรมเชิงปฏิบัติการ วิถีพอเพียงตามรอยพ่อหลวง ร.9 จำนวน 50 คน
    - กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพืช ในการประชุมวิชาการและนิทรรศการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ครั้งที่ 7 ปี 2566 จำนวน 423 คน

- จัดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงพาณิชย์ หลักสูตร Eco-School จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่
  - หลักสูตรอบรม อาณาจักรพืชและความหลากหลายของระบบนิเวศ จำนวน 49 คน
  - หลักสูตรอบรม ดัชนีสายน้ำ จำนวน 2 ครั้ง รวม 63 คน
- ดำเนินการจัดนิทรรศการ ส่งเสริมการเรียนรู้เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งภายในและภายนอก มีผู้เข้าเยี่ยมชมนิทรรศการทั้งหมด มีจำนวน 37,144 คน

2.6 ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมภาพลักษณ์และการพัฒนาธุรกิจ

- **การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ**

การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และพัฒนาธุรกิจ โดยมีการสื่อสารการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุกสู่สาธารณชน เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์พันธกิจ อ.ส.พ. ความรู้ด้านพืช แหล่งเรียนรู้ภายในสวนพฤกษศาสตร์ฯ ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการและเพิ่มศักยภาพในการหารายได้ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์

- ดำเนินการสื่อสารการตลาดและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Social Media ของ อ.ส.พ. ได้แก่
  - Facebook องค์การสวนพฤกษศาสตร์
  - Facebook สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
  - Facebook สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า พิษณุโลก ในพระราชดำริ
  - Facebook สวนพฤกษศาสตร์ระยอง
  - Facebook สวนพฤกษศาสตร์ขอนแก่น
  - Facebook สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่า สุโขทัย
  - Youtube สวนพฤกษ์
  - Instagram botanicthailand
  - X สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
  - Tiktok สวนพฤกษศาสตร์เชียงใหม่
- และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ 5 สถานี ได้แก่
  - สถานีโทรทัศน์อัมรินทร์ทีวี
  - สถานีโทรทัศน์ Thai PBS
  - สถานีโทรทัศน์ NBT
  - สถานีโทรทัศน์ TNN
  - สถานีโทรทัศน์ WETV
- รวมทั้งสื่อออนไลน์ 69 สื่อ อาทิ ไทยรัฐออนไลน์ /ข่าวสดออนไลน์ /มติชนออนไลน์ /สยามรัฐออนไลน์ /ฐานเศรษฐกิจออนไลน์ / thaipbs ออนไลน์/ tnnthailand ออนไลน์/ เวิร์คพ้อยท์ออนไลน์ / ข่าวออนไลน์7 HD/ trueid/ เชียงใหม่นิวส์ออนไลน์/ CM108/ เป็นต้น
- การตลาดออนไลน์ผ่านทาง Line OA สวนพฤกษ์ และ Facebook : Botanigar Shop ร้านขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ องค์การสวนพฤกษศาสตร์
- ร่วมกับพันธมิตรในการส่งเสริมการตลาดร่วมกัน โดย

- รัฐวิสาหกิจ3 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดแคมเปญร่วมกันภายใต้ชื่อ “บัตรเดียวเที่ยวทุกที่”
- ร่วมกับสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (NARIS) จัดกิจกรรม “แอ่วสวน ผ่อดาวกลางดอย นอนกอยฝนดาวตกเจมินิดส์” ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
- จัดทำแพ็คเกจส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่
- จัดทำแพ็คเกจกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ Eco school นำเสนอกิจกรรมกับหน่วยงานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ทั่วประเทศ

- **สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ คว้ารางวัลยอดเยี่ยม Thailand Tourism Gold Award สาขาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เป็นครั้งที่ 2** สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม Thailand Tourism Gold Award สาขาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ในการประกวดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย Thailand Tourism Awards ครั้งที่ 14 ประจำปี 2566 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นรางวัลอันทรงเกียรติที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่แสดงถึงคุณค่ายกระดับคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของไทยสู่ระดับสากล รวมทั้งเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม Thailand Tourism Gold Award เป็นครั้งที่ 2 โดยครั้งที่ 1 ได้รับเมื่อปี พ.ศ.2564
- **อ.ส.พ. ได้รับรางวัลการดำเนินงานเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดีเด่น ประจำปี 2566 ในงานรัฐวิสาหกิจดีเด่น ประจำปี 2566** วันที่ 31 มกราคม 2567 องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับรางวัลรัฐวิสาหกิจดีเด่น ประจำปี 2566 รางวัลชมเชย ประเภทรางวัลการดำเนินงานเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดีเด่น ประจำปี 2566 “รางวัลการดำเนินงานอย่างรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดีเด่น” โครงการ “อนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรพืชเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์” โดย ดร.ปวิช เฉลิมวัฒน์ ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ เข้ารับรางวัลดังกล่าว ซึ่งมี นายกฤษฎา จีนะวิจารณะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กระทรวงการคลัง จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “รัฐวิสาหกิจสร้างสรรค์พลังไทยสู่สากล ENHANCING THAINESS TOWARDS GLOBAL OPPORTUNITIES” ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล
- **สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ผ่านเกณฑ์การประเมิน STGs Easy ยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว ในระดับ 5 ดาว** สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านเกณฑ์การประเมิน STGs Easy (Sustainable Tourism Goals : STGs) ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยว ในระดับ 5 ดาว จาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มี ความเท่าเทียม มีมาตรฐานการควบคุมโรค ส่งมอบประสบการณ์ที่ดีมีความสุข มีความมั่นใจปลอดภัยด้านสุขอนามัยจากสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ของสวนพฤกษศาสตร์ อย่างยั่งยืน

- **การจัดหารายได้**

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีรายได้ จากการจำหน่ายบัตรเข้าชมสวน/ค่าบำรุง การใช้ประโยชน์จากพื้นที่/สถานที่ ได้แก่ ค่าเช่าห้องประชุม ให้สิทธิเอกชนประกอบกิจการในพื้นที่ กิจการร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์องค์การฯ อาทิเช่น เสื้อ กระเป๋า ปฏิทิน โปสเตอร์ หนังสือพรรณไม้ สินค้าฝากขายจากชุมชน กิจการจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม กิจการจำหน่ายพันธุ์ไม้/ทำป้ายพรรณไม้ และรายได้อื่นๆ โดยในปีงบประมาณ 2567 ณ เดือน พฤษภาคม 2567 มีรายได้รวมทั้งสิ้นจำนวน 25.80 ล้านบาท

หน่วย : ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน	2562	2563	2564	2565	2566	2567 (พค.67)
รายได้จากการดำเนินงาน	43.71	37.77	18.28	27.97	37.74	25.80

- **สถิติผู้เข้าเยี่ยมชมสวนพฤกษศาสตร์แต่ละแห่ง (ปี 2562 – 2567)**

องค์การฯ มีสวนพฤกษศาสตร์ที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนเข้าเยี่ยมชมและศึกษาหาความรู้ รวมทั้งสิ้น 5 แห่ง โดยมีจำนวนผู้เข้ามาเยี่ยมชมสวน ปี 2562 – 2567(พค.67) ดังนี้

หน่วยงาน	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าฯ	497,340	379,658	185,164	242,930	254,646	160,436
สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าฯ	12,293	9,543	6,596	6,612	10,417	9,465
สวนพฤกษศาสตร์ระยอง	92,856	56,649	33,569	86,375	84,997	49,890
สวนพฤกษศาสตร์ขอนแก่น	8,889	5,665	2,920	2,529	4,345	3,525
สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่าสุโขทัย	12,291	6,079	1,966	2,199	16,493	15,325
รวม	**623,669**	**457,594**	**230,215**	**340,645**	**370,898**	**238,641**

ส่วนที่ 3
แผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้มีการทบทวนและจัดทำแผนวิสาหกิจในปี 2565 และจัดทำแผนระยะที่ 2 เป็นแผนวิสาหกิจองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2566-2570 นำเสนอผ่านความเห็นชอบโดยคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566-2570 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปี 2566-2570 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทรัพยากร และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายต่อไป

3.1 วัตถุประสงค์การจัดทำแผนปฏิบัติการ

1) เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปี 2566-2570 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ งบประมาณ และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบาย

2) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายใต้แผนระยะยาวของแผนวิสาหกิจขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจและแผนระดับประเทศ

3.2 ความสอดคล้องกับแผนและนโยบายประเทศ

อ.ส.พ. มีความสอดคล้องกับแผนระดับต่างๆ โดยสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th colspan="3">เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals : SDGs)</th><th colspan="3">เป้าหมายตามกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช
(Global Strategy of Plant conservation)</th></tr>
<tr><td colspan="6">ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</td></tr>
<tr><td colspan="2">ยุทธศาสตร์ที่ 1
ด้านความมั่นคง</td><td colspan="2">ยุทธศาสตร์ที่ 2
ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน</td><td colspan="2">ยุทธศาสตร์ที่ 5
ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</td></tr>
<tr><td colspan="2">- การรักษาความมั่นคงและผล ประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล</td><td colspan="2">- สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม</td><td colspan="2">- ให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติและขยายโอกาสสู่เวทีระดับโลก
- สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว</td></tr>
<tr><td colspan="6">แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</td></tr>
<tr><td colspan="2">ประเด็นที่ 18 การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
เป้าหมา : ยสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน</td><td colspan="2">ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว
เป้าหมาย : ความสามารถทาง การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้น</td><td colspan="2">ประเด็นที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
เป้าหมาย : มูลค่าการลงทุนวิจัย และพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศเพิ่มขึ้น</td></tr>
<tr><td colspan="6">แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13</td></tr>
<tr><td>หมุดหมายที่ 2
เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน</td><td colspan="2">หมุดหมายที่ 10
ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ</td><td>หมุดหมายที่ 11
ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</td><td colspan="2">หมุดหมายที่ 12
ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต</td></tr>
<tr><td colspan="6">แผนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม</td></tr>
<tr><td>พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล</td><td>ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล</td><td>สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล</td><td>ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล</td><td>พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล</td><td>สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="5">BCG Model</td></tr>
<tr><td colspan="5">ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
แนวทางการดำเนินงานการยกระดับและเพิ่มมูลค่าของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสร้างและกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม</td></tr>
<tr><td colspan="5">แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ</td></tr>
<tr><td colspan="5">สาขาทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาท ภารกิจเชิงส่งเสริม</td></tr>
<tr><td colspan="5">กรอบภารกิจของสาขาทรัพยากรธรรมชาติ : พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ ควบคู่กับการอนุรักษ์และสร้างความตระหนักในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ให้แก่ชุมชนและประชาชน รวมถึงบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ</td></tr>
<tr><td colspan="5">แนวทางการพัฒนารัฐวิสาหกิจ ตามหมุดหมายตามแผนพัฒนาฉบับที่ 13</td></tr>
<tr><td colspan="2">หมุดหมายที่ 2 การท่องเที่ยว
อ.ส.พ เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณค่าและยั่งยืน</td><td colspan="2">หมุดหมายที่ 10 เศรษฐกิจหมุนเวียน Carbon ต่ำ
อ.ส.พ. มุ่งเน้นการดำเนินงานมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และมุ่งเน้นการทำงานตามกรอบ BCG Model</td><td>หมุดหมายที่ 12 กำลังคนสมรรถนะสูง
อ.ส.พ. เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและเป็นสถาบันวิชาการด้านพืช ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ถ่ายทอด และแหล่งอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ</td></tr>
<tr><td colspan="5">แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2579)</td></tr>
<tr><td colspan="3">ยุทธศาสตร์ที่ 1
อนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟู ส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน</td><td colspan="2">ยุทธศาสตร์ที่ 6
พัฒนากลไก ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและทันต่อการเปลี่ยนแปลง</td></tr>
<tr><td colspan="5">วิสัยทัศน์ : สวนพฤกษศาสตร์ระดับโลกเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน</td></tr>
<tr><td colspan="5">พันธกิจ : เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก ด้วยการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิด การศึกษาวิจัย และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์เพื่อการคงอยู่อย่างยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ</td></tr>
<tr><td colspan="5">ประเด็นยุทธศาสตร์</td></tr>
<tr><td>ยุทธศาสตร์ที่ 1
ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก (BGCI Standard)</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 2
มุ่งสร้าง และพัฒนาการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิด ด้วยมาตรฐานระดับโลก</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 3
มุ่งการศึกษา วิจัย และสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 4
สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคมและพาณิชย์</td><td>ยุทธศาสตร์ที่ 5
พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ</td></tr>
</table>

3.3 ความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570 กับยุทธศาสตร์องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ในการถ่ายทอดแผนปฏิบัติลงสู่การปฏิบัติ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องและถ่ายทอดจากยุทธศาสตร์องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดขององค์กร จึงได้มีการจัดทำแผนงานโครงการที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการ

VISION : สวนพฤกษศาสตร์ระดับโลกเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (The World Class Botanic Garden for sustainable future)				
Mission Statement 2566-2570 เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก ด้วยการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิด การศึกษาวิจัย และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์เพื่อการคงอยู่อย่างยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ To be the world class standard botanic garden through ex situ conservation,research and creative value-added for sustainability of biodiversity				
ค่านิยม (Core Value) = BGO B : Bold Professional : มุ่งเน้นความเป็นมืออาชีพ (Demonsrate High Performance/Respect each other/Demonstrate discipline of thought) G : Grow with Learning : เติบโตด้วยการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน O : Operate with Creativity : ปฏิบัติงานด้วยความคิดสร้างสรรค์				
ยุทธศาสตร์ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ 2566-2570				
SO1 ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก (Goal : BGCI Standard)	SO2 มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก (Goal : Global Strategy for Plant Conservation)	SO3 มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (Goal : Biodiversity Research and Innovation)	SO4 สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์ (Goal : ผลตอบแทนเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม)	SO5 พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ
เป้าหมายการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2566-2570				
พัฒนาองค์ประกอบสวนพฤกษศาสตร์ให้สามารถผ่านการรับรองมาตรฐาน ตาม BGCI Accreditation	ความสำเร็จต่อการตอบสนองเป้าหมาย GSPC (Global Strategy for Plant Conservation Target) เป้าหมาย 1,7,8	● มีองค์ความรู้ใหม่ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพจากงานวิจัยและพัฒนา	● อ.ส.พ. มีกำไรเชิงเศรษฐศาสตร์ มีรายได้ตามเป้าหมายและอัตราผลตอบแทนการลงทุนเป็นไปตามเป้าหมาย ● ประชาชนทั้งคนไทยและต่างประเทศให้ความสนใจเข้าเยี่ยมชม และมาใช้ประโยชน์จากสวนพฤกษศาสตร์ และมีความพึงพอใจต่อสวนพฤกษศาสตร์ระดับมากขึ้นไป ● ความสำเร็จของการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ รูปแบบใหม่	การบริหารจัดการองค์กร 8 ด้าน มีประสิทธิภาพเทียบเท่ามาตรฐานภายใต้หลักเกณฑ์การประเมิน Core business Enablers

ตัวชี้วัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

● ผ่านการรับรองของ BGCI Accreditation ระดับ 3					● พื้นที่รวบรวม และอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก ไม้ใกล้สูญพันธุ์และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับการพัฒนา					● จำนวนผลงานวิจัยด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ					● กำไรเชิงเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น (Economic Profit)					● ระดับคะแนน Enabler ไม่ต่ำกว่า				
66	67	68	69	70	66	67	68	69	70	66	67	68	69	70	66	67	68	69	70	66	67	68	69	70
ระดับ 1	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 2	ระดับ 3	5 แห่ง	5 แห่ง	7 แห่ง	7 แห่ง	7 แห่ง	4	4	4	4	4	-10%	-10%	-5%	-5%	0%	>2.5	>2.5	>3	>3	>3.5

● จำนวนชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์และเสี่ยงต่อการคุกคามได้รับการอนุรักษ์ รวบรวม และสำรองพันธุกรรม (สะสม) จาก 1800 ชนิด

66	67	68	69	70
30% (540)	35% (630)	40% (720)	45% (810)	55% (1000)

● จำนวนชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับฟื้นฟูและคืนถิ่น (สะสม)

66	67	68	69	70
67	83	101	119	137

● จำนวนฐานข้อมูลพืชเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

66	67	68	69	70
			1 ระบบ	เผยแพร่ Online ครบถ้วน

● ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรชีวภาพที่ได้มาตราฐานสนับสนุนการเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น

69	70	66	67	68
1	1	1	1	1

● จำนวนตัวอย่างอ้างอิงทางพฤษศาสตร์เพิ่มขึ้น

69	70	66	67	68
5,000	5,000	5,000	5,000	5,000

● จำนวนรายได้จากการดำเนินงาน

66	67	68	69	70
40 ลบ.	45 ลบ.	50 ลบ.	68 ลบ.	81 ลบ.

● อัตราผลตอบแทนการลงทุนเชิงพาณิชย์ (ROI)

66	67	68	69	70
>20 %	>20%	>40%	>40%	>80%

● อัตราผลตอบแทนการลงทุนเชิงพาณิชย์(SROI)

66	67	68	69	70
>100 %	>100 %	>100 %	>100 %	>100 %

● จำนวนสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

66	67	68	69	70
2 แห่ง	2 แห่ง	3 แห่ง	3 แห่ง	3 แห่ง

● ความพึงพอใจของผู้เข้าเยี่ยมชม (Customer Centric)

66	67	68	69	70
			80%	80%

● ความสำเร็จในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ Botanic Academy

66	67	68	69	70
50%	60%	70%	80%	100%

● ได้รับการรับรองมาตรฐาน หรือรางวัลคุณภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร

66	67	68	69	70
1	1	1	1	1

● ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการประเมินระดับ HR Return on Investment มากกว่า 3 เท่าของ รายได้รวมต่อบุคคล (สัดส่วนคำนวณจาก ROI : SROI

66	67	68	69	70
1:1	1:1	1:2	1:2	1:3

แผนปฏิบัติการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ 2566-2570

SO1 **ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก**	SO2 **มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก**	SO3 **มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**	SO4 **สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์**	SO5 **พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ**
Flagship 1 : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชมุ่งสู่ความยั่งยืน ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** F101 : สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืช ทั้งในและต่างประเทศ F102 : ส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืช F103 : พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรในทุกด้าน	**Flagship 2 : โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ฟื้นฟูพันธุ์พืชใกล้สูญพันธ์พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** F201 : เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ F202 : อนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และจัดการข้อมูลและตัวอย่างพืชสำรอง	**ผลผลิต 2 การอนุรักษ์ ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน ทางด้านพืชความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P201 : สำรวจรวบรวมข้อมูลทรัพยากรพันธุ์พืชและความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น P202 : เพาะขยายพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และสำรองพันธุกรรมพืช P203 : สนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์และสร้างองค์ความรู้ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ	**Flagship 6 : โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปีแผนบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว** P601 : โครงการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน P601 : โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม	**Flagship 8 : โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์สู่มาตรฐานการบริการสวนพฤกษศาสตร์สากล** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล** F801 : พัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์

SO1 **ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก**	SO2 **มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก**	SO3 **มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**	SO4 **สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์**	SO5 **พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ**
ผลผลิต 1 สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** ● **เงินนอกงบประมาณ** P101 : สร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น P102 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ P103 : ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน P104 : ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ P105 : บริหารจัดการและพัฒนาสมรรถนะองค์กรสู่มาตรฐาน	**Flagship 3 : โครงการฟื้นฟูคืนถิ่นพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์ พันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อคืนความสมดุลสู่ระบบนิเวศ** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P301 : เพาะขยายพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ P302 : ฟื้นฟูและคืนพันธุ์ไม้สู่ถิ่นกำเนิดแบบบูรณาการทุกภาคส่วน **Flagship 4 : โครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ตะวันตกและภาคใต้** ● **งบประมาณรายจ่ายประจำปี** P401: ขยายขอบเขตการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิดให้ครอบคุมทั่วประเทศ	**Flagship 5 : โครงการส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** ● **งบประมาณ (สกสว.)** F501 : ศึกษาวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะด้านพืชและแมลงในประเทศไทย F502 : วิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจและสังคมของพันธุ์พืช F503 : วิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ความหลากหลายของพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของประเทศ	**Flagship 7** สร้างรายได้จากการประกอบกิจการ ● **เงินนอกงบประมาณ** BMC001 : ด้านการอนุรักษ์ BMC002 : ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ BMC003 : ด้านการท่องเที่ยวฯ BMC004 : ด้านการวิจัยและพัฒนา	

3.4 รายละเอียด

แผนงาน /โครงการ สำคัญที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570

SO1
ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก

รหัส	F1	**โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชมุ่งสู่ความยั่งยืน**					SO1	ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก
ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหาร ส่วนนโยบายและแผน	งบประมาณ (ลบ.)	66 **1.3029**	67 **1.2000**	68 **5.5300**	69 **5.5300**	70 **6.0000**	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีภารกิจในการอนุรักษ์ ศึกษา วิจัย และเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนให้บริการความรู้ด้านทรัพยากรพันธุ์พืช ความหลากหลายทางชีวภาพ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีสวนพฤกษศาสตร์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของประเทศ มุ่งเน้นถ่ายทอดความรู้ สร้างความตระหนัก และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยการเป็นแหล่งเรียนรู้นอกระบบที่สำคัญของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ประเด็นย่อยการยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ และแผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย ประเด็นปฏิรูปที่ 2 การปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ประเด็นปฏิรูปที่ 3 ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ 4 ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศรวมถึงเครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน ประเด็นปฏิรูปที่ 5 ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ประเด็นการปฏิรูปที่ 6 ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

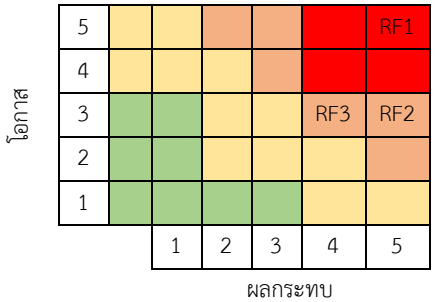
ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน มีกลยุทธ์ที่หลากหลายในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้าง ผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การสร้างกลไกที่สำคัญในการอนุรักษ์ ที่สำคัญอย่างยิ่งคือการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของประชาชน ในด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้ประชาชนเป็นกลไกสำคัญที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืชให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ ได้อย่างชัดเจน ถูกต้องรวดเร็ว และเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ ในโลกปัจจุบัน การพัฒนานวัตกรรมและรูปแบบการให้บริการความรู้เพื่อการให้บริการในระดับสากล จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการ ด้านการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความตระหนักในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช ให้คงอยู่ และเกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน สืบไป

องค์การสวนพฤกษศาสตร์จึงวางยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญของประเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างยั่งยืนสืบไป โดยในการดำเนินงาน อ.ส.พ. มุ่งสร้างเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งเครือข่ายภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สวนพฤกษศาสตร์มีการดำเนินงานที่สากล ตามมาตรฐาน BGCI และตอบสนองต่อเป้าหมายระดับประเทศและระดับโลกได้ อย่างชัดเจน โดยมีโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชในประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นกลไกในการดำเนินงานเพื่อดำเนินงานให้สอดคล้องและตอบสนองต่อประเทศชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลักดันให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ ตามเป้าหมายระดับประเทศ

วัตถุประสงค์		**ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**		**ผลผลิต (Output)**		**ผลลัพธ์ (Outcome)**	
1	เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากล สามารถเป็นกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	ประเทศไทยมีสวนพฤกษศาสตร์ที่มีการดำเนินงานในระดับนานาชาติและได้รับการรับรองมาตรฐานการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	1 พัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ในสังกัดอ.ส.พ.ให้มีมาตรฐานระดับสากล		1 สวนพฤกษศาสตร์ได้รับการรับรองมาตรฐาน BGCI Accreditation	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				▪ สวนพฤกษศาสตร์อย่างน้อย 2 แห่ง ได้รับการพัฒนาสู่การขอรับมาตรฐาน	▪ จำนวนสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงสู่การขอรับมาตรฐาน	▪ สวนพฤกษศาสตร์ 1 แห่งได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับ 1-3	▪ ผ่านการรับรองการรับรองมาตรฐาน BGCI Accreditation ในปี 2570
2	เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ เครือข่ายทางด้านพืช และความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและต่างๆประเทศ	2	มีเครือข่ายการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์พืชและความหลากหลายทางชีวภาพเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล	2 มีหน่วยงานองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช		2 สวนพฤกษศาสตร์ความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับสร้างโอกาสในการดำเนินงานด้านต่างๆ ในระดับสากล	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				▪ หน่วยงานระดับประเทศ และระดับสากล ที่ร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 2 แห่ง	▪ จำนวนหน่วยงาน/องค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายสวนพฤกษศาสตร์	▪ ที่มีกิจกรรมการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายไม่ต่ากว่า ร้อยละ 80	ร้อยละของเครือข่ายทั้งหมดที่มีกิจกรรมการดำเนินงานร่วมกันในระดับสากล

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)			ผลลัพธ์ (Outcome)		
3	เพื่อส่งเสริมการจัดการระบบสารสนเทศฐานข้อมูลด้านความหลากหลายของทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศ ให้สามารถสนับสนุนงานด้านการศึกษา วิจัย และการอนุรักษ์ รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับสากล	3	ระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูลที่ด้านความหลากหลายของทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศ ได้รับการพัฒนา และสามารถสนับสนุนงานด้านการศึกษา วิจัย และการอนุรักษ์ รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับสากล	3	มีการพัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลที่สนับสนุนงานด้านการศึกษา วิจัย และการอนุรักษ์ รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับสากลให้สอดคล้องกับภารกิจองค์กร		3	สารสนเทศและฐานข้อมูลสามารถนำเผยแพร่และใช้ประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**		**เป้าหมาย**		**ตัวชี้วัด**
				■ พัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูล ที่สนับสนุนงานด้านการศึกษา วิจัย และการอนุรักษ์ รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับสากล ได้อย่างน้อย 1 ระบบ หรือ 1 โครงการ	■ จำนวนระบบหรือโครงการในการพัฒนาสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านการศึกษา วิจัย และการอนุรักษ์ รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับสากล		■ ผู้ใช้บริการสารสนเทศและฐานข้อมูลเพิ่มขึ้นร้อยละ 15%		■ สัดส่วนผู้ใช้บริการสารสนเทศและฐานข้อมูลที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน
4	เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการองค์กรให้รองรับการเปลี่ยนแปลง	4	มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพรองรับการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศอย่างมั่นคงยั่งยืน	4	ระบบการบริหารจัดการและบุคลากรที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีมาตรฐาน		4	**ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อระบบบริหารจัดการ**	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**		**เป้าหมาย**		**ตัวชี้วัด**
				■ ระบบบริหารจัดการองค์กรมีกิจกรรมการสื่อสารและพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้ง 8 ด้านตาม Core Business Enabler	■ **จำนวน**ระบบบริหารจัดการองค์กรมีกิจกรรมการสื่อสารและพัฒนาตามเป้าหมาย		■ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อระบบบริหารจัดการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80		■ ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความพึงพอใจต่อระบบบริหารจัดการในระดับมากขึ้นไป

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. พัฒนาองค์ประกอบตามมาตรฐานการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ตามมาตรฐาน BGCI	ระดับ 3 ในปี 2570				ระดับ 1-2													ระดับ 3			
2. สร้างเครือข่ายการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ เครือข่ายทางด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ	เพิ่มขึ้นปีละ 2 แห่ง		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1
3. พัฒนากระบวนการการจัดการระบบสารสนเทศฐานข้อมูล	ระบบแล้วเสร็จตามแผน		10%		20%		30%		40%		50%		60%		70%		80%		90%		100%
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรตามแผนการดำเนินงาน Core Business Enabler	8 ระบบ				8				8				8				8				8

<table>
<tr><th>ความเสี่ยง</th><th>ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ</th><th>โอกาสเกิด :</th><th>ผลกระทบ :</th><th>แผนบริหารความเสี่ยง</th></tr>
<tr>
<td>ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

</td>
<td>RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง</td>
<td>ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี</td>
<td>งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>10%</td><td>30%</td><td>50%</td><td>70%</td><td>100%</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก</td>
<td>การสื่อสารและบูรณาการ
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>6 ครั้ง</td><td>4-5</td><td>2-3 ครั้ง</td><td>1-2 ครั้ง</td><td>ไม่มี</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>ดำเนินการครบถ้วน</td><td>1 กิจกรรม</td><td>2 กิจกรรม</td><td>3 กิจกรรม</td><td>4 กิจรรม</td></tr>
</table></td>
<td>มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น</td>
</tr>
</table>

รหัส	P1	สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น				SO1	ยกระดับสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานระดับโลก		
ผู้รับผิดชอบ	สำนักพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์	งบประมาณ	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
			51.2064	52.8796	72.9032	80.0000	85.0000		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีภารกิจในการอนุรักษ์ ศึกษา วิจัย และเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนให้บริการความรู้ด้านทรัพยากรพันธุ์พืช ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีสวนพฤกษศาสตร์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของประเทศ เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และพื้นที่สันทนาการ มุ่งเน้นถ่ายทอดความรู้ สร้างความตระหนัก และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยการเป็นแหล่งเรียนรู้นอกระบบที่สำคัญของประเทศ

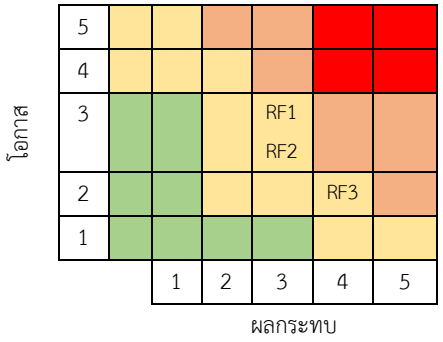
การตอบสนองบทบาทการเป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ที่สมบูรณ์ ผู้คนนิยมเข้าค้นคว้าหาความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลากหลาย เช่น การมีพื้นที่สำหรับสันทนาการ พื้นที่จัดแสดงเพื่อความสวยงามและลานกิจกรรม เพื่อเป็นที่พักผ่อนแก่ผู้เยี่ยมชม การมีพื้นที่บริการ ซึ่งจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ร้านจำหน่ายสินค้า ระบบสาธารณูปโภค ป้ายสื่อความหมายต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เยี่ยมชม การมีพื้นที่สำหรับการให้ความรู้ เช่นพื้นที่การจัดแสดงพรรณไม้ พื้นที่การจัดนิทรรศการ ประชุม อบรม ห้องสมุด ศูนย์ข้อมูล และศูนย์สารนเทศ รวมถึงการมีพื้นที่สำหรับบริหารจัดการสวนพฤกษศาสตร์ ประกอบด้วยอาคารสำนักงาน และโรงเรือนเพาะชำ เป็นต้น

จากองค์ประกอบดังกล่าว องค์การฯ จึงได้จัดทำโครงการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างและพัฒนา บำรุง ดูแลรักษาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ให้มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ สามารถรองรับ และมีความพร้อมสำหรับการให้บริการการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ แก่ผู้เข้าเยี่ยมชมสวน รวมถึงการให้บริการองค์ความรู้ และแผยแพร่ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรักและความตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติสืบไป

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพื่อพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ คู่ความเพลิดเพลิน และเป็นแหล่งอนุรักษ์ศึกษา วิจัยทรัพยากรพันธุ์พืช เพื่อให้บริการแก่ประชาชน รวมถึงสร้างการรับรู้และสร้างความตระหนักในความสำคัญของสวนพฤกษศาสตร์	1	สวนพฤกษศาสตร์ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ คู่ความเพลิดเพลิน รวมถึงการเป็นแหล่งอนุรักษ์ ศึกษา วิจัยทรัพยากรพันธุ์พืช เพื่อให้บริการความรู้และเกิดการรับรู้และความตระหนักในความสำคัญของสวนพฤกษศาสตร์	1	พัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ในสังกัด อ.ส.พ. ให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพของประชาชน	1	สวนพฤกษศาสตร์ผ่านมาตรฐานการดำเนินงานในด้านการเป็นแลห่งอนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลต่อภาพลักษณ์ในดำเนินงานของสวนพฤกษศาสตร์
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ สวนพฤกษศาสตร์จำนวน 7 แห่ง ได้รับการพัฒนาเพื่อให้บริการสวนพฤกษศาสตร์กับประชาชน	■ จำนวนสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการให้บริการสวนพฤกษศาสตร์สู่ประชาชน	■ ผ่านการรับรองมาตรฐาน หรือได้รับรางวัลในการดำเนินงาน ปีละ 1 ครั้ง	ได้รับรางวัล หรือการรับรองมาตรฐานการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
				2 มีเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เข้ามาใช้ประโยชน์จากสวนพฤกษศาสตร์		2 ประชาชนมีความพึงใจต่อการให้บริการสวนพฤกษศาสตร์ในการแหล่งเรียนรู้ แหล่งอนุรักษ์ และท่องเที่ยว	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ ผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ไม่ต่ำกว่า 840,000 คน และเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 15% ของทุกปี	■ จำนวนผู้มาใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทางด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ	■ ร้อยละความพึงพอใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	สัดส่วนความพึงพอใจต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ในการเป็นเรียนรู้ แหล่งอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยว
2	เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน		ประชาชนได้รับความรู้จากกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้และเกิดความตระหนักในด้านการอนุรักษ์	3	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง	ประชาชนได้รับความรู้ด้านพืช และความหลากหลายทางชีวภาพ และเกิดความตระหนักในการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช	

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
				■ จำนวนผู้ร่วมกิจกรรมและได้รับความรู้ 1,200 ราย	■ จำนวนผู้เข้าร่วมในกิจกรรมและหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ องค์การ	■ ร้อยละ 70 ของประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในระดับมากขึ้นไป	ร้อยละของประชาชนที่เกิดการรับรู้ และความตระหนักในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืชและความหลากหลายทางชีวภาพ
3	เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ และระบบบริหารจัดการที่มีมาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่งเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ			พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน ตลอดจนสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพและบริการ		คุณภาพการให้บริหารจัดการและการให้บริการมีมาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				4 ■ ผลการประเมินระบบบริหารจัดการองค์กรทั้ง 8 ด้าน ผ่านค่า ระดับ 3	■ ระดับคะแนนการบริหารจัดการองค์กรทั้ง 8 ด้าน	**3** ■ ร้อยละ 80 ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป	■ ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีระดับความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. สร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	7 แห่ง				5				5				5				7				7
2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เผยแพร่และถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน	1,200 ราย / ปี				1,200 ราย				1,200 ราย				1,200 ราย				1,200 ราย				1,200 ราย
3. พัฒนาและดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	2 ระบบ			2 ระบบ				2 ระบบ				2 ระบบ				2 ระบบ				2 ระบบ	
4. ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ	ระดับความพึงพอใจในการให้บริการ				80%				80%				80%				80%				80%
5. บริหารจัดการและพัฒนาสมรรถนะองค์กรสู่มาตรฐาน	คะแนนระดับ 3				ระดับ 2				ระดับ 2				ระดับ 2.5				ระดับ 2.8				ระดับ 3

<table>
<tr><th>ความเสี่ยง</th><th>ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ</th><th>โอกาสเกิด :</th><th>ผลกระทบ :</th><th>แผนบริหารความเสี่ยง</th></tr>
<tr>
<td>ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

</td>
<td>RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง</td>
<td>ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี</td>
<td>งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>10%</td><td>30%</td><td>50%</td><td>70%</td><td>100%</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td></tr>
</table></td>
<td>ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก</td>
<td>การสื่อสารและบูรณาการ
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>6 ครั้ง</td><td>4-5</td><td>2-3 ครั้ง</td><td>1-2 ครั้ง</td><td>ไม่มี</td></tr>
</table></td>
<td>การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามมแผน
<table>
<tr><th colspan="5">ระดับ</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td>ดำเนินการครบถ้วน</td><td>1 กิจกรรม</td><td>2 กิจกรรม</td><td>3 กิจกรรม</td><td>4 กิจรรม</td></tr>
</table></td>
<td>มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น</td>
</tr>
</table>

SO2
มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก

รหัส	F2	โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ ฟื้นฟูพันธุ์พืชใกล้สูญพันธ์ พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม					SO	มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก	
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวิจัยและอนุรักษ์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
			5.1190	10.7877	43.2102	60.0000	60.0000		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืช ซึ่งเป็นทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญและมีคุณค่าต่อระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ของประเทศ แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกประสบปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ตลอดจนประเทศมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ จึงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่จะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืชที่ มีความสำคัญ และเป็นทรัพยากรที่ช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศป่า ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้นโดยไม่สามารถหยุดยั้งได้

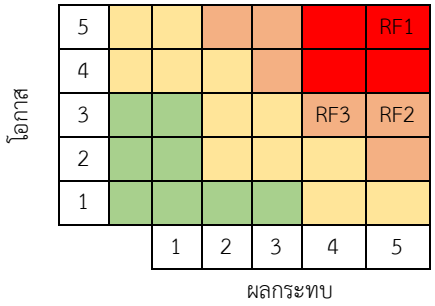
ดังนั้น เพื่อลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ จึงมีการกำหนดดัชนีชี้วัด และเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช เป็นจำนวนชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคามหรือใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช (GSPC) ทั้งในเรื่องการอนุรักษ์สายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์พืชมากขึ้นในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์มีหน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือการอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นหลักประกันความคงอยู่ของทรัพยากรพรรณพืชนอกเหนือไปจากการอนุรักษ์ในถิ่นกำเนิด ซึ่งตัวพืชอาจมีความเสี่ยงต่อการลดจำนวนและสูญพันธุ์อันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่อาจควบคุมได้ เช่น ภาวะโลกร้อน น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ไฟป่า การบุกรุกแผ้วถาง ฯลฯ แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดต่างๆ ของสวนพฤกษศาสตร์เช่น พื้นที่ บุคลากร และงบประมาณ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้เราไม่สามารถอนุรักษ์พันธุ์พืชทั้งหมดไว้ได้ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์สากลโดยทั่วไปจึงมีการวางนโยบายการรวบรวมตัวอย่างมีชีวิต (Living collection policy) ที่ชัดเจนเพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดความโดดเด่นในด้านกลุ่มพืชที่ทำการรวบรวม

ดังนั้นองค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งอนุรักษ์ ฟื้นฟู พันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์ พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม เพื่อทำการอนุรักษ์และจัดการข้อมูลและตัวอย่างพืชสำรอง รวมทั้งการฟื้นฟูและคืนพันธุ์ไม้สู่ถิ่นกำเนิดแบบบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่ผลประโยชน์ในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพิ่มศักยภาพสวนพฤกษศาสตร์ในการเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นกำเนิด เพื่อเป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืช ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย ให้บริการข้อมูลพืช และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพืชที่สำคัญของประเทศครบวงจร	1	ประเทศไทยมีแหล่งอนุรักษ์และแหล่งเรียนรู้ พันธุ์ไม้หายากและพันธุ์ไม้ใกล้สูญพันธุ์ ที่เป็นหลักประกันการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งตัวอย่างอ้างอิง ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านพฤกษศาสตร์ ของประเทศ	1	มีพื้นที่ที่เป็นได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และพืชที่ถูกคุกคาม และเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ที่สำคัญของประเทศกระจายครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค	1	เป็นศูนย์กลางด้านการอนุรักษ์ โดยมีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ สนใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงาน ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์พืช
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ จำนวน 7 พื้นที่	■ จำนวนพื้นที่ที่เป็นได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และพืชที่ถูกคุกคาม	■ ร้อยละ 80 ตามแผนการพัฒนาพื้นที่	■ ระดับความสำเร็จในการเป็นศูนย์กลางด้านการอนุรักษ์ โดยมีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ สนใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงาน ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์พืช
2	เพื่ออนุรักษ์ และบริหารจัดการทรัพยากรพันธุ์พืชหายากที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เพื่อสำรองพันธุกรรมพืชนอกถิ่นกำเนิด สามารถนำไปต่อยอดการใช้ประโยชน์สู่ความยั่งยืน	2	ทรัพยากรพันธุ์พืช โดยเฉพาะพืชหายาก พันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม ได้รับการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัยและนำคืนสู่ถิ่นกำเนิดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	2	มีชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับการอนุรักษ์รวบรวม และสำรองพันธุกรรมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์	2	มีระบบฐานข้อมูลชนิดพันธุ์พืชมีชีวิตมีความครบถ้วนสมบูรณ์
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ 1,000 ชนิดในปี 2570	■ จำนวนชนิดพันธุ์พืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ และเสี่ยงต่อการคุกคาม ได้รับการอนุรักษ์รวบรวม และสำรองพันธุกรรมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์	■ มีข้อมูลร้อยละ 80 ของข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมไว้ในฐานข้อมูลชนิดพันธุ์พืชมีชีวิตมีความครบถ้วนสมบูรณ์	สัดส่วนร้อยละของข้อมูลในฐานข้อมูลชนิดพันธุ์พืชมีชีวิตมีความครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน(กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์	พัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นกำเนิดเพื่อเป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืช				5				5				6				7				7
2. อนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และจัดการข้อมูลและตัวอย่างพืชสำรอง	พันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์หรืออยู่ในภาวะคุกคาม ได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครองไม่ต่ำกว่า				577				623				749				865				1000

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถประสงค์ 	RF1 ระบบการควบคุมและบริหารจัดการไม่เป็นระบบ	การวางแผนและทบทวนการบริหารจัดการที่ดี	ประสิทธิภาพการให้บริการแหล่งอนุรักษ์และแหล่งเรียนรู้ (ร้อยละความสำเร็จตามแผน)	ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
		ระดับ: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	ระดับ: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		3 ครั้ง | 3 ครั้ง | 1 ครั้ง | ไม่มี | ไม่มีแผน	90% | 80% | 70% | 60% | 50%	
	RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี	งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น
		ระดับ: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	ระดับ: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		10% | 30% | 50% | 70% | 100%	< 1 เดือน | 1-2 เดือน | 2-3 เดือน | 4-6 เดือน | >1 ปี	
	RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น
		ระดับ: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	**ระดับ**: 1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		6 ครั้ง | 4-5 | 2-3 ครั้ง | 1-2 ครั้ง | ไม่มี	ดำเนินการครบถ้วน | 1 กิจกรรม | 2 กิจกรรม | 3 กิจกรรม | 4 กิจรรม	

รหัส	F4	โครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันตกและภาคใต้					SO2	มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก	
ผู้รับผิดชอบ	สำนักพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
					2.5000	20.0000	20.0000		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืช ซึ่งเป็นทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญและมีคุณค่าต่อระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ของประเทศ แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกประสบปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ตลอดจนประเทศมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ จึงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่จะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืชที่ มีความสำคัญ และเป็นทรัพยากรที่ช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศป่า ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้นโดยไม่สามารถหยุดยั้งได้

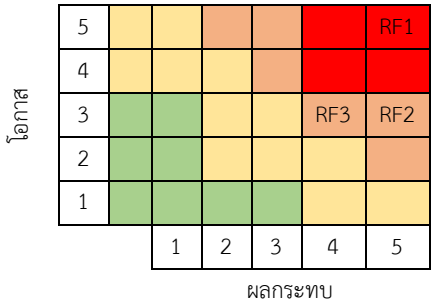
ดังนั้น เพื่อลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ จึงมีการกำหนดดัชนีชี้วัด และเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช เป็นจำนวนชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคามหรือใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช (GSPC) ทั้งในเรื่องการอนุรักษ์สายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์พืชมากขึ้นในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์มีหน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือการอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นหลักประกันความคงอยู่ของทรัพยากรพรรณพืชนอกเหนือไปจากการอนุรักษ์ในถิ่นกำเนิด ซึ่งตัวพืชอาจมีความเสี่ยงต่อการลดจำนวนและสูญพันธุ์อันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่อาจควบคุมได้ เช่น ภาวะโลกร้อน น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ไฟป่า การบุกรุกแผ้วถาง ฯลฯ แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดต่างๆ ของสวนพฤกษศาสตร์เช่น พื้นที่ บุคลากร และงบประมาณ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้เราไม่สามารถอนุรักษ์พันธุ์พืชทั้งหมดไว้ได้ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์สากลโดยทั่วไปจึงมีการวางนโยบายการรวบรวมตัวอย่างมีชีวิต (Living collection policy) ที่ชัดเจนเพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดความโดดเด่นในด้านกลุ่มพืชที่ทำการรวบรวม

ดังนั้นองค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ภาคตะวันตกและภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงคขยายขอบเขตการอนุรักษนอกถิ่นกำเนิดใหครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพิ่มศักยภาพสวนพฤกษศาสตร์ในการเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นกำเนิด เพื่อเป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืช ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย ให้บริการข้อมูลพืช และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพืชที่สำคัญของประเทศครบวงจร	1	ประเทศไทยมีแหล่งอนุรักษ์และแหล่งเรียนรู้ พันธุ์ไม้หายากและพันธุ์ไม้ใกล้สูญพันธุ์ ที่เป็นหลักประกันการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งตัวอย่างอ้างอิง ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านพฤกษศาสตร์ ของประเทศ	1 พื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ที่เป็นแหล่งอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดแห่งใหม่ มีแนวทางและการพัฒนาที่ชัดเจน		1 สามารถจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์จัดตั้งให้เป็นศูนย์กลางแหล่งอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิดประจำภูมิภาคได้ตามแผนงาน	
			เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
			▪ สวนพฤกษศาสตร์แห่งใหม่ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการดำเนินงาน 2 แห่ง	▪ จำนวนสวนพฤกษศาสตร์แห่งใหม่ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการดำเนินงาน	▪ ความสำเร็จตามแผนงานจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ร้อยละ 100	▪ ร้อยละความสำเร็จในการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ให้มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านพฤกษศาสตร์ประจำภูมิภาค

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. จัดวางผังและแผนแม่บทในการพัฒนาระยะยาว และออกแบบสิ่งก่อสร้างชั่วคราวและถาวร	2 สวน												2				2				
2. พัฒนาพื้นที่ดำเนินงานชั่วคราวตามแผนพัฒนาระยะเริ่มต้นเพื่อเตรียมการดำเนินการด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้ แหล่งจัดแสดงพันธุ์ไม้	100%												100				100				100
3. ก่อสร้างอาคารสำนักงาน และอาคารพื้นที่ดำเนินการ	2 พื้นที่																				2 พื้นที่
4. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค	2 พื้นที่																2 พื้นที่				
5. รวบรวมและเพาะขยายพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา	2 พื้นที่												2 พื้นที่				2 พื้นที่				2 พื้นที่
6. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก	ปีละ 1 กิจกรรม												1 กิจกรรม				2 กิจกรรม				2 กิจกรรม
7. บริหารจัดการพื้นที่สวน	2 สวน												2 สวน				2 สวน				2 สวน

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ 	RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง	ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	ปรับแผนการดำเนินการ และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
		ระดับ	ระดับ	
		1 | 2 | 3 | 4 | 5	1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		< 1 เดือน | 1-2 เดือน | 2-3 เดือน | 4-6 เดือน | >1 ปี	< 1 เดือน | 1-2 เดือน | 2-3 เดือน | 4-6 เดือน | >1 ปี	
	RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี	งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	นำเสนอขอใช้เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ
		ระดับ	ระดับ	
		1 | 2 | 3 | 4 | 5	1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		10% | 30% | 50% | 70% | 100%	< 1 เดือน | 1-2 เดือน | 2-3 เดือน | 4-6 เดือน | >1 ปี	
	RF 3 ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น
		ระดับ	**ระดับ**	
		1 | 2 | 3 | 4 | 5	1 | 2 | 3 | 4 | 5	
		6 ครั้ง | 4-5 | 2-3 ครั้ง | 1-2 ครั้ง | ไม่มี	ดำเนินการครบถ้วน | 1 กิจกรรม | 2 กิจกรรม | 3 กิจกรรม | 4 กิจรรม	

รหัส	F3	**โครงการฟื้นฟูคืนถิ่นพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์พันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อคืนความสมดุลสู่ระบบนิเวศ**					SO2	มุ่งสร้างและพัฒนาการอนุรักษ์พืชนอกถิ่นกำเนิดสู่มาตรฐานระดับโลก	
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวิจัยและอนุรักษ์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
			-	-	**2.4000**	**3.0000**	**3.000**		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืช ซึ่งเป็นทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญและมีคุณค่าต่อระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ของประเทศ แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกประสบปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ตลอดจนประเทศมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ จึงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่จะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ โดยเฉพาะทรัพยากรพันธุ์พืชที่ มีความสำคัญ และเป็นทรัพยากรที่ช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศป่า ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้นโดยไม่สามารถหยุดยั้งได้

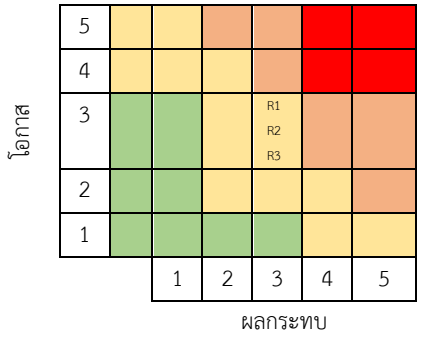
ดังนั้น เพื่อลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ จึงมีการกำหนดดัชนีชี้วัด และเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช เป็นจำนวนชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะคุกคามหรือใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อการอนุรักษ์พืช (GSPC) ทั้งในเรื่องการอนุรักษ์สายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์พืชมากขึ้นในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์มีหน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือการอนุรักษ์พันธุ์พืชนอกถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นหลักประกันความคงอยู่ของทรัพยากรพรรณพืชนอกเหนือไปจากการอนุรักษ์ในถิ่นกำเนิด ซึ่งตัวพืชอาจมีความเสี่ยงต่อการลดจำนวนและสูญพันธุ์อันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่อาจควบคุมได้ เช่น ภาวะโลกร้อน น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ไฟป่า การบุกรุกแผ้วถาง ฯลฯ แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดต่างๆ ของสวนพฤกษศาสตร์เช่น พื้นที่ บุคลากร และงบประมาณ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้เราไม่สามารถอนุรักษ์พันธุ์พืชทั้งหมดไว้ได้ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์สากลโดยทั่วไปจึงมีการวางนโยบายการรวบรวมตัวอย่างมีชีวิต (Living collection policy) ที่ชัดเจนเพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดความโดดเด่นในด้านกลุ่มพืชที่ทำการรวบรวม

ดังนั้นองค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการฟื้นฟูคืนถิ่นพันธุ์พืชใกล้สูญพันธุ์พันธุ์พืชที่ถูกคุกคามเพื่อคืนความสมดุลสู่ระบบนิเวศ เพื่อทำการอนุรักษ์และจัดการข้อมูลและตัวอย่างพืชสำรอง รวมทั้งการฟื้นฟูและคืนพันธุ์ไม้สู่ถิ่นกำเนิดแบบบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่ผลประโยชน์ในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์		**ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**		**ผลผลิต (Output)**		**ผลลัพธ์ (Outcome)**	
1	เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟูพันธุ์พืช นำคืนสู่ถิ่นกำเนิด เพื่อคืนความสมดุลและความหลากหลายทางชีวภาพให้กับพื้นที่ป่าของประเทศ	1	ทรัพยากรพันธุ์พืช โดยเฉพาะพืชหายากพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม ได้รับการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัยและนำคืนสู่ถิ่นกำเนิดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	1	พันธุ์ไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้รับการคืนถิ่นโดยการมีส่วนรวมกับประชาชนชุมชนและท้องถิ่นครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ	1	ทรัพยากรพันธุ์พืช ได้รับการอนุรักษ์ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อคืนสมดุลและสร้างความหลากหลายทางชีวภาพให้กับป่าในประเทศไทยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ 19 ชนิด	■ จำนวนชนิดพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้รับการขยายพันธุ์เพื่อสำรองเตรียมคืนถิ่นฟื้นฟูประชากรพันธุ์ไม้	■ ร้อยละ 80	■ อัตราการอยู่รอดของชนิดพันธุ์ไม้ที่ได้รับการคืนถิ่น จนถึงระยะแพร่พันธุ์ได้ตามหลักวิชาการ
				■ 6 ครั้ง	■ จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมด้านอนุรักษ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของไทย		
				■ 15 ชนิด	■ จำนวนพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้รับการฟื้นฟูและคืนถิ่นโดยการมีส่วนร่วม		

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. เพาะขยายพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์	ชนิด									4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2. ฟื้นฟูและคืนพันธุ์ไม้สู่ถิ่นกำเนิดแบบบูรณาการทุกภาคส่วน	ชนิด									2	5	5	3	2	5	5	3	2	5	5	3

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ 	RF1 ไม่สามารถเพาะขยายพันธุ์ได้ทันตามแผน	การดำเนินงานตามแผนเพาะขยายพันธุ์	การเพาะขยายพันธุ์ต่ำกว่าแผน	จัดทำแผนเพาะขยายพันธุ์โดยทำการทบทวนอย่างต่อเน่อง
		ระดับ: 1 = 100%; 2 = 80%; 3 = 70%; 4 = 60%; 5 = 40%	ระดับ: 1 = =แผน; 2 = <แผน 5%; 3 = <แผน 10%; 4 = <แผน 15%; 5 = <แผน 20%	
	RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี	งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	ปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์
		ระดับ: 1 = 10%; 2 = 30%; 3 = 50%; 4 = 70%; 5 = 100%	ระดับ: 1 = < 1 เดือน; 2 = 1-2 เดือน; 3 = 2-3 เดือน; 4 = 4-6 เดือน; 5 = >1 ปี	
	RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการประชุมเพื่อกำหนดและทบทวนแผนงานอย่างต่อเนื่อง
		ระดับ: 1 = 6 ครั้ง; 2 = 4-5; 3 = 2-3 ครั้ง; 4 = 1-2 ครั้ง; 5 = ไม่มี	**ระดับ**: 1 = ดำเนินการครบถ้วน; 2 = 1 กิจกรรม; 3 = 2 กิจกรรม; 4 = 3 กิจกรรม; 5 = 4 กิจกรรม	

SO3
มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

รหัส	P2	อนุรักษ์ ศึกษา วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน ทางด้านพืชความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น					SO3	มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวิจัยและอนุรักษ์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
			3.0661	2.6061	2.6061	3.1000	3.2000		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยและรวบรวมข้อมูลทางด้านพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อภาวะวิกฤตของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนทำหน้าที่ในการอนุรักษ์พันธุ์พืช ศึกษาค้นคว้า วิจัย และเป็นศูนย์รวมตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง ข้อมูล สิ่งพิมพ์เผยแพร่ เพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะด้านพืชและแมลงของประเทศ ตลอดจนศึกษาวิจัยเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนับสนุนการประเมินสถานภาพด้านการอนุรักษ์ของพันธุ์พืชและแมลงในประเทศ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปสู่นักเรียน นักศึกษาและประชาชน เพื่อให้เกิดความรักและความตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ

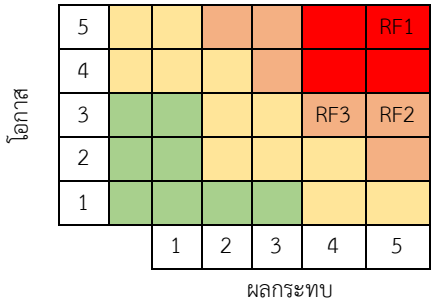
การดำเนินงานด้านการด้านการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งประกอบด้วย การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ งานบริหารจัดการตัวอย่างพรรณไม้แห้งเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ รวมถึงการเผยแพร่ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมถึงสนับสนุนการประเมินสถานภาพด้านการอนุรักษ์เพื่อการบริหารจัดการและนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ ศึกษา วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน ทางด้านพืชความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานงานด้านการศึกษา วิจัย เพื่อการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพืช ให้เป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพื่อสำรวจ รวบรวม จัดเก็บทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศในรูปแบบพันธุ์ไม้มีชีวิต (Living Collection) และไม่มีชีวิต (Dry Collection) รวมถึงข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานในการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย และเป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืชของประเทศ	1	ทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศได้รับการจัดเก็บ ในรูปแบบพันธุ์ไม้มีชีวิต (Living Collection) และไม่มีชีวิต (Dry Collection) เพื่อเป็นฐานในการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย และเป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืชของประเทศ	1	องค์ความรู้ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับการศึกษา รวบรวม เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ	1	องค์การสวนพฤกษศาสตร์มีความพร้อมในการเป็นแหล่งให้บริการองค์ความรู้ทางวิชาการด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ นำไปสู่การต่อยอดด้านการ ศึกษา วิจัย ทางด้านพืชของประเทศต่อไป
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ รวบรวมพันธุ์ไม้ไว้ 5,500 ชนิด ภายในปี 2570	■ จำนวนชนิดพันธุ์ไม้สำคัญของประเทศที่ได้รับรวบรวม อนุรักษ์และจัดเก็บในรูปแบบตัวอย่างพันธุ์ไม้มีชีวิตอย่างเป็นระบบ 5,500 ชนิด	■ ข้อมูลตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้งและพันธุ์ไม้มีชีวิตที่สวนพฤกษศาสตร์รวบรวมไว้ได้รับการจัดเก็บในฐานข้อมูล ร้อยละ 80	■ ร้อยละของข้อมูลตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้งและพันธุ์ไม้มีชีวิตที่สวนพฤกษศาสตร์รวบรวมไว้ได้รับการจัดเก็บในฐานข้อมูล
	เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัย การสร้าง รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ		มีความพร้อมในการเป็นแหล่งให้บริการองค์ความรู้ทางวิชาการด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ นำไปสู่การต่อยอดด้านการ ศึกษา วิจัย ทางด้านพืชของประเทศ	■ ตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้งที่รวบรวมและจัดเก็บไว้ในสวนพฤกษศาสตร์อย่างเป็นระบบ 5,000 ตัวอย่าง	■ จำนวนตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้งที่รวบรวมและจัดเก็บไว้ในสวนพฤกษศาสตร์อย่างเป็นระบบ		
	ศึกษาและเพาะขยายพันธุ์พืช โดยใช้เทคโนโลยี นำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์		พันธุ์พืชหายาก เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้รับการศึกษา วิจัย เพื่อเพาะขยายพันธุ์พืชโดยใช้เทคโนโลยี นำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์	■ ชนิดพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้รับการขยายพันธุ์เพื่อสำรองโดยใช้เทคโนโลยี 7 ชนิด	■ จำนวนชนิดพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้รับการขยายพันธุ์เพื่อสำรองโดยใช้เทคโนโลยี		

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน(กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. สำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรพันธุ์พืชและความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	จำนวน 5,500 ชนิด				2,500				3,000				3,500				4,000				5,500
2. เพาะขยายพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และสำรองพันธุกรรมพืช	ไม่ต่ำกว่า 7 ชนิด/ปี																				
3. สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการงานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์และสร้างองค์ความรู้ด้านพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ	5,000 ตัวอย่าง/ปี				5,000				5,000				5,000				5,000				

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถประสงค์	RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง	ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
	RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี	งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น
	RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
ผลกระทบ	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	10%	30%	50%	70%	100%
ผลกระทบ	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	6 ครั้ง	4-5	2-3 ครั้ง	1-2 ครั้ง	ไม่มี
ผลกระทบ	ดำเนินการครบถ้วน	1 กิจกรรม	2 กิจกรรม	3 กิจกรรม	4 กิจรรม

รหัส	F5	ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม					SO3	มุ่งการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวิจัยและอนุรักษ์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☐ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
			1.2930	1.5740	2.0000	2.5000	3.0000		☑ เงินนอกงบประมาณ.....สกสว.....

เหตุผลและความจำเป็น

ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 20 ประเทศที่มีทรัพยากรชีวภาพหลากหลายมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) หรือ ทรัพยากรชีวภาพ (Bioresource) เป็นฐานสำคัญของการเกษตร ยารักษาโรค และต่อยอดเศรษฐกิจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับระบบนิเวศ ซึ่งเอื้อต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด โดยเฉพาะสำหรับมนุษย์ ความหลากหลายทางชีวภาพคือต้นทางของแหล่งอาหารซึ่งจะกลายเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงคัดเลือกพันธุ์เพื่อให้ได้ผลผลิตมากขึ้น รวมถึงใช้เป็นแหล่งยารักษาโรคและประโยชน์ด้านต่างๆ อีกนานัปการ

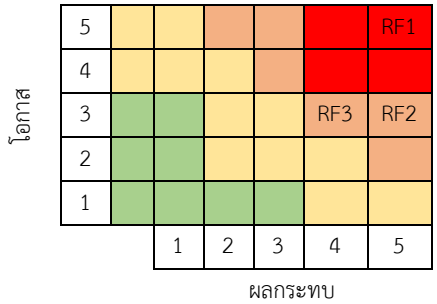
ที่ผ่านมาประเทศไทยใช้ทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลของการพัฒนาดังกล่าวต้องแลกด้วยความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดของเหลือทิ้งที่สร้างมลพิษ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเพียง ร้อยละ ๓ ต่อปี ด้วยอัตราการเติบโตดังกล่าวไม่เพียงพอในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวข้าม “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูง ที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ช่วยหลายข้อจำกัด ให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอด สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งแบบทั่วถึง (Inclusive growth)รวมถึงการรักษาฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้สมดุล ด้วยการใช้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “โมเดลเศรษฐกิจ BCG” ซึ่งเป็นการพัฒนา ๓ เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งนี้ โมเดลเศรษฐกิจ BCG มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสอดรับกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยโดยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ทำหน้าที่บูรณาการการพัฒนาตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างคุณค่าเพิ่ม (Value creation) จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพและวัฒนธรรมด้วยกลไกจตุภาคี (Quadruple helix)

องค์การสวนพฤกษศาสตร์มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญประการหนึ่งในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืช รวมทั้งส่งเสริมและให้ความร่วมมือในกิจการดังกล่าวของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน และเห็นถึงความสำคัญของการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พัฒนาต่อยอด ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพื่อสร้างนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะพืชและแมลง เพื่อความมั่นคง ยั่งยืนและเป็นฐานในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศ	1	มีองค์ความรู้ใหม่ด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะพืชและแมลงของประเทศ ที่ได้มีการศึกษา รวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดด้านการศึกษาวิจัย	1 องค์ความรู้ใหม่ด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะพืชและแมลงของประเทศ ได้รับการศึกษา รวบรวม อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดด้านการศึกษาวิจัย ประเมินสถานภาพด้านการอนุรักษ์ ตลอดจนจัดลำดับที่มีความสำคัญต่อประเทศ		1 ลดการสูญเสียชนิดพันธุ์พืช และประชาชนมีความตระหนักรู้ในความสำคัญในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอย่างยั่งยืน	
			เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
			■ 10 ผลงาน / ปี	■ จำนวนผลงานตีพิมพ์ในวารสารสากล		■ โครงการวิจัยที่เกิดการใช้ประโยชน์และสร้างผลกระทบทางบวก 3 ผลงาน ในปี 2570	■ สัดส่วนจำนวนโครงการวิจัยที่ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์
		2	มีนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะพืชและแมลง เพื่อความมั่นคงยั่งยืน และเป็นฐานในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศ	■ มีนวัตกรรมในการสร้างผลิตภัณฑ์และ บริการจากทรัพยากรชีวภาพโดยเฉพาะพันธุ์พืชที่มีการกระจายพันธุ์อยู่ในประเทศไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าและสนับสนุนการเพิ่มรายได้ของท้องถิ่นจากสินค้าและบริการที่ได้ มาตรฐานสากล			
			■ 1 ต้นแบบต่อปี	■ จำนวนต้นแบบผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีจากงาน วิจัย			
			■ 1 โครงการต่อปี	■ จำนวนโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่ร่วมกับหน่วยงานภายนอก			

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. ศึกษาวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะด้านพืชและแมลงในประเทศไทย	24 ผลงาน / ปี				15				15				15				15				15
2. วิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจและสังคมของพันธุ์พืช	1 ต้นแบบต่อปี		0		1				1				1				1				
3. วิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ความหลากหลายของพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของประเทศ	1 โครงการต่อปี				1				1				1				1				

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์	RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง	ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
	RF2 งบประมาณในการขับเคลื่อนตามแผนในแต่ละปี	งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	ทบทวนเป้าหมายพัฒนากระบวนการเขียนโครงการและการเชื่อมโยงเป้าหมายสำคัญ
	RF 3ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด : ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
ผลกระทบ : การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
โอกาสเกิด : งบประมาณได้รับต่ำกว่าแผนงาน	10%	30%	50%	70%	100%
ผลกระทบ : การดำเนินกิจกรรมล่าช้าและหยุดชะงัก	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
โอกาสเกิด : การสื่อสารและบูรณาการ	6 ครั้ง	4-5	2-3 ครั้ง	1-2 ครั้ง	ไม่มี
ผลกระทบ : การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	ดำเนินการครบถ้วน	1 กิจกรรม	2 กิจกรรม	3 กิจกรรม	4 กิจรรม

SO4
สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเพิ่มเชิงสังคมและพาณิชย์

<table>
<tr><td>รหัส</td><td>F6</td><td colspan="5">โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์</td><td>SO4</td><td colspan="4">สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ผู้รับผิดชอบ</td><td colspan="2" rowspan="2">สำนักส่งเสริมความรู้และกิจการพฤกษศาสตร์</td><td rowspan="2">งบประมาณ (ลบ.)</td><td>66</td><td>67</td><td>68</td><td>69</td><td>70</td><td rowspan="2">แหล่งเงินงบประมาณ</td><td colspan="3">☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปน</td></tr>
<tr><td></td><td>10.1000</td><td>7.000</td><td>15.0000</td><td>15.0000</td><td colspan="3">☐ เงินนอกงบประมาณ.....</td></tr>
</table>

เหตุผลและความจำเป็น

ตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยในเป้าหมายที่ 3 เน้นให้การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ เชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อน การพัฒนาด้านการท่องที่ยวให้เป็นไปตามหมุดหมาย มีเป้าหมายหลักของแผน คือให้ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน มีตัวชี้วัดในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 2.4 ล้านล้าน และการจัดอันดับการพัฒนาการเดินทางท่องเที่ยว Travel & Tourism Development Index (TTDI) อยู่ในอันดับ 1 ใน 30

โดยตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการ แนวทางที่ 1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานทุนวัฒนธรรม มีเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น โดยมีการดำเนินงานผ่านโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรและวัฒนธรรม ที่มีหลายหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อน

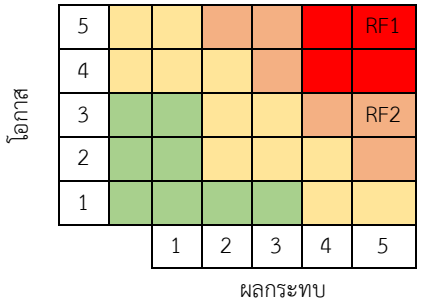
จากเป้าหมายที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับแนวโน้มการท่องเที่ยว ปัจจุบันกำลังเกิดกระแสการมุ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น รวมทั้งกระแสความนิยมและความสนใจด้านพรรณพืช การใช้ประโยชน์จากพืช การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ “สวนพฤกษศาสตร์” จึงถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และสร้างสรรค์ มีความน่าสนใจ สามารถเป็นกลไกที่สำคัญของประเทศในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ ด้วยการผสมผสานภารกิจสำคัญของสวนพฤกษศาสตร์ ในการเป็นแหล่งรวบรวมและจัดเก็บองค์กความรู้ด้านพืชหายาก พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ พรรณไม้ที่สำคัญตลอดจน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ของประชาชน เพื่อทำการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย และเป็นแหล่งเรียนรู้คู่ความเพลิดเพลิน ตลอดจน เป็นแหล่งสำรองพันธุกรรมพืชเพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นกำเนิดในระดับประเทศที่มีการดำเนินการตามภารกิจตามเป้าหมายการอนุรักษ์พรรณพืชในระดับโลก และมีความสอดคล้องตามแนวทางการดำเนินงานเช่นเดียวกับกับสวนพฤกษศาสตร์ต่างๆ ทั่วโลก

นอกจากภารกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืชที่สำคัญ ยังสามารถต่อยอดและพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ ถ่ายทอด และสร้างความตระหนัก ในความสำคัญของทรัพยากรพันธุ์พืช ส่งผลต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุ์พืชของประเทศอย่างยั่งยืน องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จึงมุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพสวนพฤกษศาสตร์ในระดับประเทศ ให้มีมาตรฐาน และเทียบเท่าสวนพฤกษศาสตร์ระดับสากลตลอดจนเป็นดัชนีชี้วัดการเจริญเติบโตของประเทศ เพื่อให้สามารถรองรับผู้มาใช้บริการ รวมถึงนักท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพรูปแบบใหม่ ที่สามารถตอบสนองต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในด้านการอนุรักษ์หวงแหนทรัพยากรพันธุ์พืชที่สำคัญของประเทศ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เล็งเห็นศักยภาพของสวนพฤกษศาสตร์ทางภาคเหนือ ในความรับผิดชอบขององค์กร ที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพ ให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ดินแดนแห่งวัฒนธรรมล้านนา ที่อุดมไปด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ในภาคเหนือ สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่ายสุโขทัย ดินแดนแห่งพรรณไม้และวัฒนธรรมโบราณ สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าในพระราชดำริ พื้นที่ดินแดนประวัติศาสตร์ทหารกล้า เต็มด้วยพรรณไม้หายากในพื้นที่สูง ล้วนสามารถพัฒนาเป็นสวนพฤกษศาสตร์ ที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กลมกลืนกับธรรมชาติและพันธุ์พืชที่สำคัญของประเทศ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จึงได้จัดทำ โครงการ (ระดับรายการ) ส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมีการพัฒนาและการดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมทางหลวงเพื่อพัฒนาและบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์ และสร้างการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อย่างมีความรับผิดชอบให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว		สวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการยกระดับการบริการและการบริหารจัดการสามารถรองรับการเติบโตด้านการท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศ	1	สวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ	1	ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ และการรองรับนักท่องเที่ยว
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				▪ 10 ผลงาน / ปี	▪ สวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ	▪ ระดับความพึงพอใจ ร้อยละ 80	▪ ระดับความพึงพอใจของประชาชน ระดับมากขึ้นไป ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว
		2	เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพรูปแบบใหม่ ที่สามารถตอบสนองต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในด้านการอนุรักษ์หวงแหนทรัพยากรพันธุ์พืชที่สำคัญของประเทศ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	2	สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	▪ ระดับความตระหนัก ร้อยละ 70	▪ ระดับความตระหนัก ของนักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในด้านการอนุรักษ์หวงแหนทรัพยากรพันธุ์พืชที่สำคัญของประเทศในระดับมากขึ้นไปในระดับมาก
				▪ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 5	▪ รายได้จากการท่องเที่ยวสวนพฤกษศาสตร์เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5		

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. พัฒนาการทองเที่ยวอยางยั่งยืน	1 แห่ง				1				1				1				1				1
2. สงเสริมการทองเที่ยวเชิงสรางสรรคและวัฒนธรรม	3 แห่ง								2				3				3				3

<table>
<tr><th>ความเสี่ยง</th><th>ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ</th><th colspan="6">โอกาสเกิด :</th><th colspan="6">ผลกระทบ :</th><th>แผนบริหารความเสี่ยง</th></tr>
<tr><td rowspan="2">ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถประสงค์

</td><td>RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง</td><td colspan="6">ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ</td><td colspan="6">การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน</td><td rowspan="2">ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์</td></tr>
<tr><td colspan="6">ระดับ</td><td colspan="6">ระดับ</td></tr>
<tr><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td><td></td><td>< 1 เดือน</td><td>1-2 เดือน</td><td>2-3 เดือน</td><td>4-6 เดือน</td><td>>1 ปี</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="4">RF2ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก</td><td colspan="6">การสื่อสารและบูรณาการ</td><td colspan="6">การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน</td><td rowspan="4">มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น</td></tr>
<tr><td colspan="6">ระดับ</td><td colspan="6">ระดับ</td></tr>
<tr><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>6 ครั้ง</td><td>4-5</td><td>2-3 ครั้ง</td><td>1-2 ครั้ง</td><td>ไม่มี</td><td></td><td>ดำเนินการครบถ้วน</td><td>1 กิจกรรม</td><td>2 กิจกรรม</td><td>3 กิจกรรม</td><td>4 กิจรรม</td><td></td></tr>
</table>

รหัส	F7	สร้างรายได้จากการประกอบกิจการ				SO4	สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์ บริการ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ ทั้งมูลค่าเชิงสังคม และพาณิชย์					
ผู้รับผิดชอบ		สำนักส่งเสริมความรู้และกิจการพฤกษศาสตร์	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☐ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี		
					25.8400 ลบ.	26.8500 ลบ.	35.0000	35.0000		☑เงินนอกงบประมาณ.....		

เหตุผลและความจำเป็น

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรัฐวิสาหกิจส่งเสริม ที่มุ่งเน้นงา นด้านการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย การเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ในการดำเนินกิจการ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อดำเนินกิจการของสวนพฤกษศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ด้วยโอกาสและประเภทขององค์กรในการเป็นรัฐวิสาหกิจ จึงจำเป็นต้องจัดหารายได้เพื่อนำรายได้มาสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร และส่งให้กับภาครัฐ ทั้งนี้ในการดำเนินงานที่ผ่านมา องค์การฯ อยู่ในสถานการณ์ทางด้านการเงินที่ไม่ปกติ เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐอย่างเพียงพอ จำเป็นต้องจัดหารายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร จึงได้จัดทำแผนธุรกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ โดยใช้ทรัพยากรการดำเนินงานที่มีเป็นสินค้าและบริการ

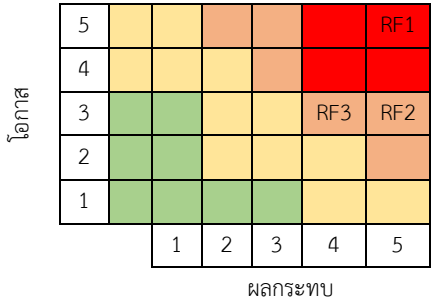
องค์การจึงได้วางกลยุทธ์ทางธุรกิจในภาพรวม เพื่อเร่งให้เกิดกิจกรรมการจัดหารายได้ในเชิงรุก เพิ่มคุณภาพสินค้าและบริการ โดยทำการวิเคราะห์โอกาสเชิงยุทธศาสตร์โดยใช้เครื่องมือ The Ansoff Matrix อ.ส.พ.. ได้วางกลยุทธ์ ผลิตภัณฑ์ทางการตลาดของ อ.ส.พ. โดยมุ่งเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ภายใต้ภารกิจและการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ รวมถึงการมุ่งเน้นด้าน Marketing ในการหาตลาดใหม่ๆ จึงใช้กลยุทธ์หลายด้านด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สำหรับตลาดใหม่ Diversitfication Strategy และจัดทำเป็นธุรกิจฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อดำเนินการ

วัตถุประสงค์		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		ผลผลิต (Output)		ผลลัพธ์ (Outcome)	
1	เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดหารายได้ขององค์กร จากภารกิจการดำเนินงาน ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายทั้ง และรองรับการพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต	1	อ.ส.พ. สามารถจัดหารายได้จากภารกิจการดำเนินงาน ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายทั้ง เพื่อรองรับการพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต	1 รายได้จากการดำเนินงาน		1 กำไรเชิงเศรษฐศาสตร์ ที่เพิ่มขึ้น (EP=+)	
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ 68 ลบ. ภายในปี 2570	■ จำนวนรายได้จากการดำเนินงานภายในปี	■ +1 ภายในปี 2567	■ กำไรเชิงเศรษฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจจัดหารายได้ **BMC 001** แบบจำลองธุรกิจด้านการอนุรักษ์	7.0000 ลบ. ภายในปี 2570								3.5010 ลบ. 0				3.5010 ลบ. 0				7.0000 ลบ.				7.0000 ลบ.
2. ดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจจัดหารายได้ **BMC 002**แบบจำลองธุรกิจด้านการส่งเสริมการเรียนรู้	8.0000 ลบ. ภายในปี 2570								6.2250 ลบ.				6.2250 ลบ.				8.0000 ลบ.				8.0000 ลบ.
3. ดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจจัดหารายได้ **BMC 003**แบบจำลองธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและพักผ่อน	51.5000 ลบ. ภายในปี 2570								33.7830 ลบ.				33.7830 ลบ.				51.5000 ลบ.				51.5000 ลบ.

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
4. ดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจจัดหารายได้ **BMC 004** แบบจำลองธุรกิจด้านการวิจัยและพัฒนา	1.5000 ลบ. ภายในปี 2570								1.5000 ลบ.				1.5000 ลบ.				1.5000 ลบ.				1.5000 ลบ.

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์	RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง	ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่ไม่มีความเสี่ยงไปพลางก่อน
	RF2 ขาดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน	การสื่อสารภายในองค์กรน้อย	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน หรือล่าช้ากว่าแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น
	RF 3 บุคลากรขาดความรู้และทักษะทางด้านธุรกิจ	บุคลากรรับผิดชอบ หลักในด้านธุรกิจ และการตลาดแต่ละ BMC (ราย)	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน หรือล่าช้ากว่าแผน	สื่อสารและการกำหนดการทำงานเป็นทีมให้มากขึ้น

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
ผลกระทบ	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	4 ครั้ง	3 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง	ไม่มี
ผลกระทบ	1 เดือน	1 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	>1 ปี

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	4	3	2	1	ไม่มี
ผลกระทบ	1 เดือน	1 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	>1 ปี

SO5
พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ

รหัส	F8	**โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์สู่มาตรฐานการบริการสวนพฤกษศาสตร์สากล**					SO5	พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้สภาวะวิกฤติ	
ผู้รับผิดชอบ	สำนักบริหาร	งบประมาณ (ลบ.)	66	67	68	69	70	แหล่งเงินงบประมาณ	☑ พรบ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนงานบูรณาการ
			-	0.3101	0.3490	0.3800	0.3900		☐ เงินนอกงบประมาณ.....

เหตุผลและความจำเป็น

ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) กำหนดให้การพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาบุคลากร ภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสมรรถนะ ทักษะ ความสามารถ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานอย่าง มีคุณภาพ ยึดมั่นในคุณธรรม รวมทั้งพัฒนาภาวะผู้นำ ทุกระดับให้มีความสามารถสูง ซึ่งการพัฒนาบุคลากร ภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรภายใต้ความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ ที่ผันผวนอย่างเช่นปัจจุบัน ที่ต้องมุ่งเน้นให้บุคลากรภาครัฐเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การสร้างระบบนิเวศ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แลพัฒนาที่ยืดหยุ่น ต่อเนื่อง พร้อมรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา เพื่อเร่งการเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพ การทำงานของบ่คลากรภาครัฐ เพื่อให้แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐเป็นไปในทิศทางเดียวกันสามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำการเปลี่ยนแปลงด้วยการสร้างนวัตกรรมและการตอบสนองประชาชนส่วนรวม ได้อย่างมีประสิทธิภาพองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ที่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และนโยบายขององค์กรให้บรรลุผลสัมฤทธิ ตอบสนองต่อเป้าหมายระดับประเทศ โดยเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน ตามนโยบายพัฒนาองค์กรภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะบุคลากรดิจิทัล ให้ครอบคลุมทุกระดับตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และพนักงานผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ประกอบกับการดำเนินงานหลังจากสถานการณ์Covid-19 ต้องมีการกระตุ้นและสร้างพฤติกรรมใหม่ในการใช้บริการผ่านทางออนไลน์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จึงจำเป็นต้องดำเนินโครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรองค์การสวนพฤกษศาสตร์สู่มาตรฐานการบริการสวนพฤกษศาสตร์รูปแบบใหม่ โดยการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกระดับตำแหน่งภายในองค์กร ภายใต้กลยุทธ์

1) การเตรียม ความพร้อมผู้นำ ในยุคดิจิทัล (Digital Leadership) ที่จะเป็นตัวเร่งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ องค์กรและปรับตัวทันต่อสถานการณ์พร้อมดำเนินงานตามภารกิจสำคัญที่ตอบสนองนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

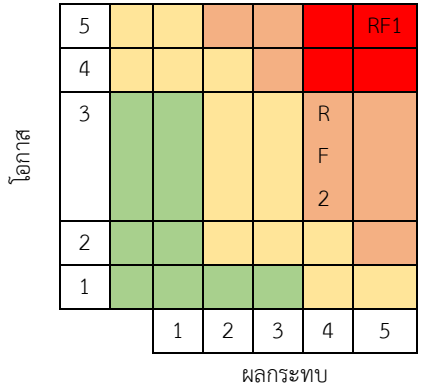
2) การพัฒนาทักษะที่มีอยู่และเสริมทักษะใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะและความสามารถทางดิจิทัล เพื่อปรับปรุงกระบวนงานและสร้างนวัตกรรมบริการรูปแบบใหม่ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ในภาพรวม สอดรับกับแนวคิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานในยุคดิจิทัลและศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

3) สร้างระบบนิเวศในการทำงานที่เอื้อให้บ่คลากรภาครัฐเกิดการเรียนรู้และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนใช้ชีวิตให้สมดุล โดยจัดเตรียมเครื่องมือและกลไกสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการส่งมอบบริการประชาชน ภาคธุรกิจ พันธมิตรทางการค้า และสามารถ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ธุรกิจไทยในระยะยาว อันจะเป็นพลังสำคัญที่จะร่วมขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 รวมถึงตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์		**ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**		**ผลผลิต (Output)**		**ผลลัพธ์ (Outcome)**	
1	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านดิจิทัลขององค์การเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการเติบโต สู่สวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานสากล	1	บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านดิจิทัลสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตสู่ของสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานสากล	1	บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านดิจิทัลสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตสู่ ของสวนพฤกษศาสตร์มาตรฐานสากล	1	องค์การสวนพฤกษศาสตร์สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล ในระดับ
				เป้าหมาย	**ตัวชี้วัด**	**เป้าหมาย**	**ตัวชี้วัด**
				■ 15 คน / ปี ■ 16 หลักสูตร	■ จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาในหลักสูตรต่างๆ ที่ทาง DGA กำหนด ■ จำนวนหลักสูตรด้านดิจทัลที่จัดส่งเข้าฝึกบอบรม	■ ระดับความพึงพอใจ ร้อยละ 80	■ ระดับความสามารถองค์การสวนพฤกษศาสตร์สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล ในระดับ

ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน (กิจกรรมหลัก)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (9)																			
		2566				2567				2568				2569				2570			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. จัดส่งบุคลากรภาครัฐเข้ารับการอบ รมหลักสูตรด้านเทคโนโลยีและ ดิจิทัล รวมถึงหลักสูตรที่เกี่ยวกับ รัฐบาลดิจิทัลจากหน่วยงานที่จัดทำ หลักสูตร	16 หลักสูตร							13					16								
	>15 คน							15					16								

ความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงของโครงการ	โอกาสเกิด :	ผลกระทบ :	แผนบริหารความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์	RF1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารระดับสูง	ระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหาร และ ผอ.อสพ ขาดช่วง. หมดวาระ	การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผน	ปรับแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในระหว่างปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
	RF 2 ขาดการสื่อสารและการบูรณาการด้านบริหารจัดการในเชิงรุก	การสื่อสารและบูรณาการ	การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน	มีการนำสื่อ Online ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
ผลกระทบ	< 1 เดือน	1-2 เดือน	2-3 เดือน	4-6 เดือน	>1 ปี
โอกาสเกิด (การสื่อสารและบูรณาการ)	6 ครั้ง	4-5	2-3 ครั้ง	1-2 ครั้ง	ไม่มี
ผลกระทบ (การดำเนินงานในกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน)	ดำเนินการครบถ้วน	1 กิจกรรม	2 กิจกรรม	3 กิจกรรม	4 กิจกรรม